

Zdravíme paní
ZDENKA HOFMAN
Švýcarsko

50 centů

TELEFONY:

(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 092670)

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIII.

THURSDAY, JANUARY 18, 1990

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

ČTVRTEK 18. LEDNA 1990 - Čís. 4

ČESKOSLOVENSKO:

Vystoupení Václava Havla v čs. televizi 18. prosince 1989

Dvě podmínky prezidentské kandidatury —
první — jen do voleb, druhá — po boku A. Dubčeka

Dobrý večer, milí přátelé,

především děkuji Československé televizi, že mi umožnila říci vám několik věcí. Napsal jsem si to dnes dopoledne a budu to číst z papíru, protože nemám rád podvodny, a odsuzuji, když politici čtou své proslovy ze čtecího zařízení na kameře a předstírají, že mluví zpatra. Podvodů bylo v této zemi už dost.

Nejprve bych měl říci něco o sobě. Dvacet let tvrdila oficiální propaganda, že jsem nepřítel socialismu, že chci v naší zemi obnovit kapitalismus, že jsem ve službách světového imperialismu, od něhož přijímám tučné výslužky, že chci být majitelem různých podniků a vykořisťovat v nich lidi a tak dále, a tak dokola. Byly to všechno lži, jak se záhy přesvědčíte, protože tu brzy začnou vycházet mé knihy, z nichž bude zřejmé, kdo jsem a co si myslím. První z nich vyjde v těchto dnech. Nemluvím o tom proto, že bych chtěl kohokoli teď zdržovat svou osobní obhajobou, ale proto, že se o mne hodně mluví a že z hlediska naší země není zcela bezvýznamné, kdo jsem a co si myslím. Také

Pokračování na str. 4

Arméni a Azerbajdžánci opět na válečné stezce

Moskva musela vyslat do hlavního města sovětské Azerbajdžánské republiky do Baku pořádkové oddíly ministerstva vnitřní záležitostí, aby byly potlačeny etnické násilné nepokoje mezi Azerbajdžánci a Armény, které si podle prozatímních zpráv vyžádaly nejméně 30 obětí na životech a další desítky zraněných. Situace se neuklidnila ani po přítomnosti nových vojenských oddílů a přiletu člena vládnoucího Politbyra Jevgenyje Primakova do Baku. Nepokoje měly vypuknout poté, co jeden Arménec měl zavraždit

sekyrou jednoho Azerbajdžance. K jiným incidentům došlo i v enklávě Nagorno-Karabach, kde většina obyvatelstva je arménského původu. Do Azerbajdžanu dochází ilegálně spousta zbraní, dokonce snad i raket typu země-země. Další zprávy uvádí, že Azerbajdžán opět obnovil blokádu železniční dopravy do Arménie. Jak v Baku, tak v hlavním arménském městě Jerevanu se konala v neděli 14. ledna masová shromáždění, na nichž obě strany vyzývaly k vytvoření civilních ozbrojených obranných složek.

Zprávy z domova:

Světla a stíny

M. Šebor

Není jich málo se změnami, které ve staré vlasti všichni prožívají a z nichž se mnozí dosud nevzpamatovali. Svědčí o tom výměna dopisů, osobní vzkazy a množství telefonů.

„Jistě se s námi těšíte v krajanské společnosti ve svobodném západním světě, k němuž se dnes řadíme i my“, píše přítel z vojenské služby. „Vyznamenali se především studenti a skoro současně divadelní umělci, ač vlastně nikdo z nich nemá osobní vzpomínky na pravou svobodu, tak jak jsme ji prožívali před válkou. Provedli převrat bez jediné ztráty na životech na rozdíl od velkých změn v sousedních zemích, nemluvě o krutostech v Rumunsku. Měli jsme sevřená hrdla, když jsme četli o Bukurešti. Nepočítáme arci desítky zraněných za brutálních zásahů naší policie (‘červených baretů’ a ‘bílých lebek’), které nemíníme zapomenout.“

Angličtí a němečtí studenti návštěvou v Praze se netajili podivem, když nenalezli jedinou rozbitou výkladní skříň a pranic, co by snad mohlo svědčit o plenění v sebemenším rozsahu, což podle nich jsou průvodní zjevy převratů a demonstrací. Doufám, že vás o tom poučila vaše televize, jež patrně přinášela podrobné a živé zprávy od nás a z Rumunska, nemluvě o událostech v Číně.”

Pokračování na straně 2

Dva muslimové - Azeri - používají nouzového voru k přeplutí řeky Aras, která odděluje Sovětský svaz od Iránu. Mnoho Azerů takto přepluje řeku, navštíví příbuzné a pak se vrátí do Sovětského svazu

Slova pravdy čsl. prezidenta platí i pro nás

Steve Daley

Ať se nám to líbí nebo nelíbí, rok 1990 je rokem volebním. Každým okamžikem nyní kandidáti všech odstínů započnou politický proces za pomoci svých pisatelů projevů, konzultantů sdělovacích prostředků a výzkumů veřejného mínění.

Půjde o stovky mužů a žen kandidujících do úřadů v kongresu, ve státních zákonodárných sborech i do samosprávných úřadů. Vezmou si za vzor model zapáchající prezidentské kampaně v roce 1988 a budou řežat do svých odpůrců, dávat důraz na nepodstatné věci, žvanit o obtížných problémech, budou si přikrašlovat svoji vlastní minulost a nepodniknou ani krok bez ohlížení se na průzkum veřejného mínění. Voliči těžce dýchající v naší současné politické atmosféře by se mohli vyhrívát v křísťálově jasném projevu nového československého prezidenta Václava Havla k československému lidu.

Pokračování na straně 3

Koncert ve prospěch Občanského fóra

L. R. - rfe/m.

Československo má nového prezidenta - Václava Havla. Lidé mu prokazují spontánně onu úctu, která přísluší opravdové hlavě státu. Václav Havel je pro obyvatelstvo očividně osobnost symbolizující ty nejvyšší mravní ideály a požívající na veřejnosti nesmírný a hlavně autentický respekt. A navíc je to člověk, který se vytrvale, a dá se říci i s relativním úspěchem brání ze zdvižení na podstavec. Občané tohle všechno vycítili. V jedné výkladní skříni na Starém městě visela fotografie Havlova a pod ní nápis: Sametový prezident. A nebyli by to Pražané, kdyby tenhle plakát nevisel právě tam, kde jsem ho viděla, totiž v prodejně Oděvů a látek.

Pokračování na str. 12

BERLÍN - Východní Německo

Východoněmecký premiér Hans Modrow zachránil svoji vládu před pádem, když ustoupil od svého požadavku zřídit novou vnitřní bezpečnostní policejní organizaci. Argumentoval tím, že je nutné mít novou státní bezpečnost, která by chránila občany proti neonacistickým extrémistům, terorismu a zločinností páchané pod vlivem užívání drog. Protože ale tři ze čtyř malých stran v koalici s komunisty vyhrožovaly, že z koalice odejdou, když se nevzdá svého plánu, Modrow ustoupil. Opoziční skupiny rovněž hrozily odchodem z jednání vedených s vládou. Modrow v parlamentu řekl, že do doby konání nových voleb nebude existovat žádná nová státní bezpečnost. Doznal ale, že příslušníci této tajné policie stále sledují soukromé občany. Uvedl, že 26 tisíc členů bezpečnosti bylo ze služby vyhozeno. Někteří z nich, kteří pracují jako taxikáři, však nadále ještě navíc pobírají své služební platy. Během parlamentní debaty byl Modrow obviněn svými koaličními partnery, že si s reformami jen fušersky zahrává, místo aby je protlačoval, jak slíbil. Strana křesťanských demokratů žádala kompletní rozzejtí se s ústředně plánovanou ekonomikou. Náměstek předsedy strany liberálních demokratů Hans-Dieter Raspe zase naléhal na komunistickou stranu, aby se přestala pokoušet zřídit si nový monopol na moc. Představitelé opozice dále požadovali, aby vláda vyňala z volebních zákonů ustanovení zakazující přijímat dary na volební kampaň z ciziny.

VÍDEŇ - Rakousko

Skalní komunisté v Albánii při oslavách svého Národního dne pevně odmítli demokratické reformy, jež zbavily komunisty moci v řadě zemí východní Evropy. List albánské komunistické strany nejenže obvinil Albánce žijící v exilu z pokusu podníti lidové povstání a obnovit monarchii, ale také odbyl Gorbačovovy reformy označením jich za nepřijatelné.

SAN SALVADOR - El Salvador

Prezident Alfredo Cristiani oznámil 13. ledna, že v první části vyšetřování zavraždění šesti katolických kněží jezuitského řádu, jejich hospodyně a její dcery, bylo vzato do vazby osm příslušníků vládní armády. Nikdo z nich však dosud nebyl oficiálně obviněn. Jde o plukovníka Guillerma Alfreda Benavídeze, který měl všeobecnou odpovědnost za vojáky hlídající na univerzitní půdě v noc, kdy došlo k vraždám. Nevěří se ale, že by byl do provedení vražd zapleten. Další zadržení důstojníci jsou poručíci Yuzi Mendoza, Jose Espinosa Guerra a Gonzalo Guevara, kteří jsou všichni členy elitního pěchotního sboru Atlacatl. Ke skupině

patří další čtyři vojáci; jeden z nich však dezertoval a je po něm zahájeno pátrání. Cristiani má tento týden navštívit Spojené státy, konferovat s prezidentem Bushem a navštívit i Spojené národy.

ŘÍM - Itálie

Papež Jan Pavel II. v projevu k diplomatickému sboru akreditovanému u Svaté stolice se pochvalně vyjádřil o nepotlačitelné žízni po svobodě, která otevřela dveře a prolomila zdi ve východní Evropě, ale zároveň varoval, že rychlé politické změny by mohly rozpoutat nacionalistická citění a etnické konflikty. V řeči se Svatý otec zmínil také krátce o Panamě. Jeho poznámka se vykládá jako žádost, aby Spojené státy odvolaly svá vojska z Panamy co nejrychleji.

KÁHIRA - Egypt

Egyptský prezident Hosni Mubarak odstavil svého ministra vnitra Zaki Badra, který byl nahrazen policejním činitelem Mohammedem Abdel-Halimem Moussou. O nuceném odvolání ministra nebylo podáno žádné bližší vysvětlení, ale egyptští komentátoři píšou o Badrově tažení proti islamským fundamentalistům a o jeho schválení tvrdých opatření proti tisícům těch, kdož byli vzati do vazby.

NIKOSIA - Kypr

Tisková agentura Islamské republiky oznámila, že v Iránu bylo pověšeno 31 osob, které byly shledány vinnými z pašování drog. Vládní odpůrci ale říkají, že mnozí z odsouzených k smrti oběšením nebyli pašeráci narkotik, ale političtí vězňové.

Nové dílo o F. Palackém

Doc. PhDr. Eva Foglarová, CSc., která působila jako vedoucí oddělení filozofie na filozofické fakultě Univerzity Palackého a nyní pracuje na Univerzitě Karlově v Praze, je autorkou nového díla o Františku Palackém.

Práci vydala Univerzita Karlova pod názvem: Estetika Františka Palackého. Úvodem se autorka zabývá životem a dílem tohoto našeho největšího historika a zdůrazňuje, že Palacký byl nejen historik a politik, ale také estetik, jehož práce v této oblasti můžeme zařadit v dějinách české estetiky k nejvýznamnějším.

Připomeňme také, že Palacký napsal významné stati o J. A. Komenském, a to v češtině i němčině a je právem proto nazván iniciátorem české kmenologie. Tyto stati Palackého o Komenškém by měly být znovu vydány v souvislosti s blížícím se čtyřtým výročním narozením J. A. Komenšského, učitele národů.

Převzato (stu)

Slova pravdy...

Denní Hlasatel 3.
18. ledna 1990

V televizi přenášeném novoročním projevu vytvořil Václav Havel, dramatik a svého času politický vezeň, pozoruhodný, ne-li nemožný vzor pro otevřenost v politice. Trochu zvláštní vlastenec, kouřící jednu cigaretu za druhou, který nikdy netoužil po tom mít veřejné postavení, Havel nebyl ochoten udělat něco víc než říci pravdu. Svůj krátký, ale přesvědčivý inaugurační projev zahájil upoutáním pozornosti na nedávnou pochmurnou minulost Československa. Řekl: "Čtyřicet let jste v tento den slyšeli z úst mých předchůdců v různých obměnách totéž - jak naše země vzkvétá... jak krásné perspektivy se před námi otevírají... Předpokládám, že jste mne nenavrhli do tohoto úřadu proto, abym vám i já lhal."

Havel pak popsal nedostatky 41 let trvající komunistické vlády, kterou nazval 'obludně velikým, rachotícím a páchnoucím strojem, o němž nikdo neví, jaký má vlastně smysl.' Havel dále uvedl: "Naše země nevzkvétá. Velký tvůrčí a duchovní potenciál našich národů není smysluplně využit. Celá odvětví průmyslu vyrábějí věci, o které není zájem, zatímco toho, co potřebujeme, se nám nedostává."

Havlův projev nebyl jen moudrý, byl i poetický. Aniž by používal otřelých frází nebo hurávlásteckého žvanění, Havel hovořil o ideách a pojmech, o emocích a snech a o hořkých pravdách. "Nejhorší je", pravil, "že žijeme ve zkaženém mravním prostředí. Morálně jsme onemocněli, protože jsme si zvykli něco jiného říkat a něco jiného si myslet. Naučili jsme se v nic nevěřit, nešítat si jeden druhého, starat se jen o sebe. Pojmy jako láska, přátelství, soucit, pokora či odpuštění ztratily svou hloubku a rozměr a pro mnohé z nás znamenají jen jakési psychologické zvláštnosti anebo se jeví jako zatoulané pozdravy z dávných časů."

Havel odmítl podbízet se svým posluchačům. Naopak sám sebe i spoluobčany vybízel k vyrovnání se s událostmi poslední generace, když řekl:

"Bylo by velmi nerozumné chápat smutné dědictví posledních čtyřiceti let jako cosi cizího, co nám odkázal vzdálený příbuzný. Musíme toto dědictví naopak přijmout jako něco, čeho jsme se my sami na sobě dopustili. Přijmeme-li to tak, pochopíme, že jen na nás všech je, abychom s tím něco udělali."

Havel slíbil, že jeho předchůdci se budou muset zodpovídat za historické zločiny, jichž se dopustili, ale odklonil se od jakékoliv populární představy mstivé odplaty a okamžitě provedené spravedlnosti, k jaké došlo v Rumunsku. Řekl:

"Jedině člověk nebo národ v tom nejlepší slova smyslu sebevědomí je schopen naslouchat hlasu druhých, přijímat je jako sobě rovné, odpouštět svým nepřátelům a litovat vlastních vin."

Možná že je to charakteristický rys začínajících demokracií, že jejich vůdcové se nenaučili ani zatajovat realitu, ani jí dodávat většího lesku. Dalo by se s určitostí říci, že se to týká architektů americké demokracie z 18. století, a určitě i Havla.

Náš veřejný život by možná byl jiný, kdyby se naši politikové alespoň v nejmenším zajímali o opravdové vládnutí, kdyby spatřovali ve vládě něco jiného než jen prostředek, jak zabít čas mezi volbami. Představme si, kdybychom slyšeli pravdu o americkém rozpočtovém schodku nebo o válce proti drogám nebo o krizi spořitelny a záložen. Představme si amerického politika, který by se zabýval problémem, aniž by měl na mysli poškození představy o sobě nebo kontrolování sama sebe, aby si neuškodil. Američtí politikové věří, že voliči nemají chut' na špatné zprávy a politický svět je na druhé straně jakoby zaneřáděn pozůstatky těch kandidátů, kteří si mysleli, že nadešel čas pro přímou řeč. Možná tedy, že nelze dávat všechnu vinu politikům.

Havel ve své řeči mluvil důrazně o odpovědnosti, kladl tvrdé otázky a nenabízel žádné dav uspokojující odpovědi.

V závěru svého projevu řekl: "Ted' záleží jen na nás, zda se tato naděje naplní."

Svým způsobem byla řeč stejnou dramatickou politickou událostí jako byl pád berlínské zdi 9. listopadu.

(Chicago Tribune, 7. ledna 1990) - přel. Ved.

* * *

Se zvolením nového primátora hlavního města Prahy Dr. Josefa Hájka vyslovilo nesouhlas několik těles, mezi nimi Občanské fórum Symfonického orchestru hl. m. Prahy, které v svolání poukazuje na to, že jmenovaný jako dřívější dlouholetý náměstek primátora je odpovědný za celkově neutěšený stav městského hospodářství a za současné podmínky života občanů hlavního města a zejména za zanedbaný stav divadel, sálů, historických a dalších kulturních objektů. Dále se v něm uvádí, že volba Dr. Hájka je důkazem neschopnosti poslanců vidět realitu problémů hlavního města v plné šíři a hloubce. S Hájkovou volbou nesouhlasí pak také Akční výbor českých výtvarných umělců, pro které je Hájkova osoba představitelem starých struktur. Akční výbor žádá jeho okamžité odstoupení i odstoupení dalších členů vedení Národního výboru Prahy a jejich nahrazení lidmi mající morální a odborné kvality.

Vystoupení Václava Havla v čs. televizi . . .

bych měl o sobě říct, že jsem se vždycky snažil říkat a psát pravdu, a to bez ohledu na to, zda se to vládě líbí, nebo ne, a že jsem za to byl několik let ve vězení.

Zítřka tomu bude měsíc, co pohotovostní jednotky brutálně zmasakrovaly pokojnou manifestaci. Studenti si chtěli připomenout padesáté výročí podobného masakru, kterého se dopustili nacisté na jejich tehdy studujících dědečcích. Stávkou, do které před měsícem studenti vstoupili, začlo cosi, co bude s odkazem času teprve pojmenováno. Pracovně tomu říkáme pokojná revoluce. Studentům vděčíme všichni za to, že této revoluci dali její krásně mírumilovnou, důstojnou, pokojnou, a řekl bych přímo láskyplnou tvář, kterou dnes obdivuje celý svět. Byla to vzpoura pravdy proti lži, vzpoura čistoty proti špíně, vzpoura lidského srdce proti násilí. Ke studentům se vzápětí přidali divadelníci a posléze celá kulturní obec. I to bylo důležité: pomohlo to obohatit tuto revoluci o její kulturní rozměr. Bylo to v tradici této země: po desetiletí, ba po staletí to byla totiž kultura, která pronášela temnými dobami ideu naší národní svěbytnosti. Kulturní obec se zasloužila o to, že jsme mohli navázat na naše nejlepší tradice, spojené s ideálem míru. Představují je jména Jiříka z Poděbrad, Komenského, Havlíčka, Štúra, Masaryka, Štefánika, Patočky. Posléze se závratnou rychlostí probudil celý národ. Ukázalo se, že jeho občanská kultura, svobodomyšlnost a humanita byly sice dlouho potlačovány, dušeny a ničeny, ale zničeny nebyly. Dřímaly a čekaly na svou chvíli. Všichni se divíme, jak se mohlo tak rychle stát tolik dobrých věcí. Rád bych připomenul, že ve stínu oficiálně předstíraného klidu se dělo leccos, co příchod této chvíle připravovalo. Desítky a stovky lidí po celou dobu pracovali, byli tu spisovatelé, kteří říkali pravdu a trpěli za to. Byli tu stateční lidé, kteří — ať už v Chartě 77 nebo mimo ni — pronášeli pochodeň svobody temným lesem za cenu velkých obětí, včetně mnoha desítek let, které sečte-li se to — strávili ve věznicích. Byl tu náš exil, který za cenu mnoha obětí jiného druhu vydával české a slovenské knihy, politicky působil v celém světě a obětoval možnost pohodlného života v prosperujících západních zemích mravenčí práci pro naši věc. Svou práci vykonal každý člověk, který se nebál a nelhal v každodenním životě a nebál se témuž učit svoje děti. Myslím, že všichni, o nichž jsem mluvil, dosáhli toho, že jsme dnes tam, kde jsme. Není čas na to, abychom se teď dohadovali, kdo se zasloužil víc, zda takzvaný disident či exulant, zda herec či dělník, zda student nebo zemědělec.

V úterý tomu bude měsíc od okamžiku, kdy vzniklo Občanské fórum. Byl to krok do neznáma. Občas je třeba udělat takový krok. Řídí-li se člověk svým svědomím, svým cítem pro situaci, svým rozmyslem a má-li i schopnost rychle se rozhodovat, nemusí se toho bát. Buď to k něčemu bude, nebo ne. Ale zkazit se tím vlastně nic nedá. To věděl Masaryk, když se rozhodl pro samostatný československý stát, to věděli i ti, kteří kdysi zakládali Chartu 77. Myslím, že dnes už můžeme s jistotou říct, že založení Občanského fóra byl krok dobrý. Je to pokus intelektuálně i akčně sjednocovat svobodné lidi, vytvářet prostor k samostatnému občanskému chování a tím i k tvorbě zájmové, odborové a politické plurality. Není to žádná Národní fronta. Ta se rodila za války a byla ustavena po válce — proto se tak bojovně jmenuje — jako sdružení jedněch k vyloučení druhých — aby se posléze stala manipulačním nástrojem komunistické strany a nakonec jen několika diktátorů, které postavil Stalin do čela strany. Občanské fórum tu není proto, aby občany manipulovalo, ale aby jim dalo příležitost být sami sebou. A je tu také proto, aby se soudobou mocí měl vůbec kdo — opřen o důvěru veřejnosti — jednat. Je nesmírně důležité a krásné, že současně s Občanským fórem vznikla na Slovensku Veřejnost proti násilí, sesterská iniciativa, vyrostlá zdola, přesně tak, jako Občanské fórum. Těsná pracovní spolupráce těchto dvou iniciativ je zárukou, že federalizovanou totalitu nahradí federace autentická. Bude chránit svěbytnost našich dvou národů i všech národnostních menšin a etnických skupin.

Občanskému fóru ani Veřejnosti proti násilí nejde o slávu, o moc, ani o vlastní zásluhu. Jde jim o dobro této země. Přesto snad neškodí říct, že zásluhou těchto dvou iniciativ byla z naší ústavy — ústavní cestou — vypuštěna klauzule o vedoucí roli komunistické strany, že rezignoval prezident republiky a že byla jmenována vláda národního porozumění. To vše se stalo do 10. prosince, tedy do Dne lidských práv. Jednání, jimiž bylo těchto úspěchů dosaženo, byla nesmírně složitá, ba řekl bych přímo dramatická. Nebyli jste u toho, ale až bude čas a bude-li vás to ještě zajímat, můžete si poslechnout desítky hodin těchto jednání, jak jsme je nahráli na záznam. Nebyli jste sice u toho, ale přece jen vlastně byli: totiž morálně. Bez vaší odvahy, bez vašich ohromných manifestací a shromáždění, bez vaší stávky, bez kultury, s níž jste to všechno dělali, by s námi nikdo o ničem nejednal. Občanské fórum a Veřejnost proti násilí nejsou spiknutím proti komunistům; nejen proto, že to vůbec není žádné spiknutí, ale i proto, že důležitější, než jakou stranickou legitimaci má dnes kdo v kapse, je, zda je přítelem demokracie a pokojné cesty k ní, anebo přítelem starých pořádků.

Občanské fórum a Veřejnost proti násilí doporučily do vlády některé komunisty, jako na příklad pana docenta Komárka, a nedoporučily některé zkompromitované nestraníky. Milión sedm set tisíc komunistů netvoří nějaký jiný biologický nebo morální druh, než jsme my ostatní. Většina z nich musela dvacet let mlčet tak, jako my všichni, a mnozí z nich dělali — byť s obtížemi — mnoho dobrých věcí. Promyšlený koncept důkladné ekonomické reformy, která nepřinese sociální otřesy, nezaměstnanost, inflaci a jiné problémy, jak se možná někteří z vás obávají, připravovaly desítky dobrých lidí, mezi nimiž bylo mnoho komunistů, mnoho bývalých komunistů i nestraníků. Pravda ovšem je, že totalitní systém se zaštiťoval komunistickou stranou a že tudíž všichni komunisté bez výjimky nesou zvýšenou odpovědnost za marasmus, v němž se naše země ocitla. To je zavazuje k tomu, aby z této odpovědnosti vyvodili příslušné důsledky a ještě víc, než všichni ostatní, pracovali dnes pro svobodnou budoucnost nás všech. Týká se to i komunistických poslanců dnešního Federálního shromáždění. Nechtějí-li riskovat živelné stávky, chaos a mezinárodní hanbu, prosím je, aby nekomplikovali situaci a nevystavovali se nebezpečí, že je veřejnost odsoudí, ale aby pochopili volání této chvíle. Všechny komunisty pak prosím, aby — chtějí-li — co nejrychleji obrodit svou stranu, dali do jejího čela její nejlepší lidi, totiž takové, s nimiž se dá pracovat a

vůbec mluvit.

Pan Adamec má velkou zásluhu. Byl první, kdo se s námi začal bavit. Naše důvěra k panu Čalfovi, novému premiérovi, hodinu od hodiny roste. Budou-li si i jiní komunisté počínat jako on, bude to dobré pro oba naše národy a nemusíme se už nikoho bát. Bát se nemusíme ani policie a je úkolem nás všech, abychom zabránili pokusům pronásledovat ty, kteří řídí dopravu, zajišťují pořádek a chrání nás před zloději, vrahy a násilníky.

Československo nemá v této chvíli, jak víte, prezidenta. Čekají nás přitom náročné měsíce do svobodných voleb. Těžko si umím představit, že bychom si mohli dovolit luxus čekání a odkladů. Je třeba přijmout mnoho nových zákonů, vytvořit klima pro rychlé formování a profilování různých politických sil. Ty pak půjdou, ať už s podporou Občanského fóra nebo Veřejnosti proti násilí či samostatně, do svobodných voleb a budou základem demokratické plurality.

Je třeba rychle uskutečňovat ekonomickou reformu, budovat záruky svobody projevu. Je třeba mnoho práce. Proto bychom měli mít brzo někoho vhodného na Hradě, nejrady do konce roku. Nejsme proti přímé volbě prezidenta, nejsme proti referendu jako takovému, naopak ho poprvé v dějinách tohoto státu navrhuje jako ústavní institut. Přímé volby se nebojíme, občanská kultura je dnes už tak velká, že nelze v přímých volbách zvolit špatného prezidenta. Že demokracie zvítězí, je také jasné. Bojíme se něčeho jiného. Že naše země ztratí několik měsíců prezidentskou kampaní, zákonnou a organizační přípravou přímých voleb a v neposlední řadě několik miliard korun, které by dnes přímá volba stála.

Nejvíce se ale bojíme toho, že ohromný morální kredit, který naše země získala, by mohla ztratit tím, že si najednou začne hrát na Ameriku, aniž Amerikou je, a že se zesměšní tím, že si zvolí v rychlosti a zmatku prezidenta na pět let a za rok pozná, že byl sice dobrý, ale přeci jen nikoli ten nejlepší. Proto chceme, aby byl rychle ústavní cestou a v souladu s československou parlamentní tradicí zvolen prezident jediného základního úkolu, totiž dovést tuto zemi ke svobodným volbám a zaručit slušnost takové cesty. Nové Federální shromáždění, které vzejde ze svobodných voleb, nechť potom, až se trochu zklidní emoce, zvolí na pět let prezidentem muže, který bude svou důstojností, duchovním obzorem a lidskostí práv postavení, které dal prezidentskému úřadu náš první prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Bude-li to z nějakých důvodů nutné, i tento prezident může být zvolen přímou volbou. Přímá volba před svobodnými volbami do zastupitelských orgánů by rozrušila celou logiku ústavy a byla by přesně tím riskantním krokem do neznáma, o němž mi mé svědomí, můj rozmysl i má znalost situace říkají, že by naší věci spíš ublížil než pomohl.

Mluvíme k vám, jako jeden z vás, totiž jako občan této země, který pocituje spoluodpovědnost za její budoucí osud a navíc není zvyklý na kamery, světla a novináře a nemluví tak, jako ti, kteří to všechno umí. Občanské fórum a Veřejnost proti násilí mně však, jak asi víte, navrhuji do úřadu prezidenta a nemohu se tudíž tomuto tématu vyhnout. Žádnou kampaň si nedělám, nikoho nepřemlouvám, aby mne zvolili. Kdo bude prezidentem, je vaše věc, resp. věc současného Federálního shromáždění, kterému dáte svou vůli vhodným způsobem najevo. Já jsem spisovatel, kterému to nikdy nedalo a vždycky se angažoval i jako občan. Nikdy jsem po žádné politické funkci netoužil. Zároveň jsem však člověk, který vždycky nadřazoval obecné zájmy nad zájmy vlastní. Kdybych to byl nedělal, nemusel jsem strávit několik let ve vězení a mohl jsem se místo toho věnovat divadlu ve světě. Je-li v obecním zájmu, abych přijal prezidentský úřad, přijmu ho. Ale s dvěma podmínkami. Že bych byl oním prozatímním pracovním prezidentem, kterého teď potřebujeme, a že ten, který usedne na dobu pěti let do Masarykova křesla, vzejde až ze svobodně zvoleného Federálního shromáždění. Druhou podmínkou, kterou si kladu je, že po mém boku, ať už v jakékoliv funkci, bude stát Alexander Dubček. Je to po Milanu Rastislavu Štefánikovi pravděpodobně nejvýznamnější muž, kterého dalo Slovensko naší zemi a světu. Nedopustím, aby se jakýmkoliv temným silám podařilo vrazit klín mezi něj a mne, a tím i mezi naše dva národy.

Dlouhých proslavů jsme už zažili dost. Budu proto končit. Připomenu to nejdůležitější. Ted' už nejde o lepší budoucnost Československa. Lepší bude, o to už nemám strach. Běží o cosi víc. Aby cesta, kterou ke své lepší budoucnosti půjdeme, vedle k lepší budoucnosti celé Evropy a celého světa. Aby naše země, ležící v samém středu Evropy, přestala být všem pro smích, ale stala se zemí, k níž budou ostatní vzhlížet se zájmem a respektem. Děkuji vám za pozornost.

Evropa budoucnosti aneb Na obzoru zataženo

Dr. John Whitehall, vedoucí kanadské odbočky americké organizace **Christian Anti-Communism Crusade**, se sídlem v Kingstonu, Ont., a vydavatel měsíčníku **CANADIAN DIGEST**, je autorem úvodníku, otištěného v 5. čísle I. ročníku, který si zaslouží, aby se s ním seznámili i naši čtenáři. Samo motto úvodníku tomu napovídá: Proč je dnes důležité, důležitější než kdy jindy, studovat díla Marxe a Lenina. Jsou-li tyto kompasem na cestě k budoucnosti Evropy, jak Gorbačov tvrdí, pak studium jich je navýsost důležité. **Canadian Digest** je jedna z mála publikací, která berou Gorbačova za slovo. Slovo má Dr. Whitehall:

Milí čtenáři!

Jak podmaňující jsou události, k nimž dochází v těchto dnech ve Východní Evropě. Smíme se odvážit myslet nemyslitelné? Unikne Evropa z komunistického jha?

V lidských podmínkách záleží výsledek na Sovětském svazu, leč optimismus zřejmě vede a "Mr. Gorbačov" je líčen coby muž dekadý, ne-li století. Výhrady k jeho úmyslům jsou dávány na pospas větru a Gorby je veleben jako Reformátor, Demokrat a Praporečník míru. Avšak navzdory vřavě událostí jedno zůstává beze změny, a to je Gorbačovovo prohlášení, že veškeré jeho počínání je zaměřeno na oživení principů Marxe a Lenina. Sovětský přednosta nejednou opakoval, od té doby, co se ocitl na scéně, že Leninovo učení je "velkým kompasem" na cestě k sovětskému komunismu.

Gorbačov zdůrazňoval: "My znovu a znovu studujeme Leninova díla, především ta poslední", jež jsou pokládána za jeho "politický odkaz". (Perestrojka, William Collins and Co., 1987, str. 26 a 45.)

Je-li tomu tak, pak to může být stinnou stranou dnešních událostí v Evropě. Demokrat Gorbačov může být odhalen jako dialektik Gorbačov.

Jedním z největších "odkazů" pozdních Leninových let se zdá být chytráctví obsažené v podepsání brestlitevské smlouvy mezi bolševiky a imperialistickým Německem na konci První světové války. Smlouva ukončila válku mezi oběma zeměmi, poskytnuvše komunistům "prostor k nadechnutí" a čas, potřebný ke konsolidaci diktatury, o níž se báli, že ji ztratí. Komunisté byli srozuměni s tím, že jim to přijde draho, a Lenin neváhal vydat Němcům rozsáhlé území západního Ruska i s jeho bohatstvím. Historie, jak se později ukázalo, prozradila, že dostali všecko zpět, ba i více.

Po jistý čas kladl Gorbačov důraz na brestlitevskou lekci a přelichvaloval na moudrost Lenina. Říká "Lenin měl pravdu (v tom že se zřekl 'nesmírného území, na němž žilo padesát šest milionů obyvatel'). A pravdu měl, protože se díval daleko vpřed; nekladl dočasné nad podstatné." (Perestrojka, str. 53) Gorbačov říká, že Leninův ústup "ověřil sílu marx-leninské dialektiky." (Str. 26.) Na XIX. všesvazovém sjezdu strany (dodatek k Moskevským zprávám č. 29 (3329, 1988, str. 3) týž kladl důraz na "chůzi proti větru za dosažením základních zájmů. To je to, co Lenin činil, když revoluce a existence sovětské moci se ocitly v sázce. Mám na mysli brestskou mírovou smlouvu a novou hospodářskou politiku." (Komunistické užití slova **dialektika** se týká pojetí pokroku, k němuž dochází pomocí konfliktu odporujících si sil. Proto také ústup může být podstatnou částí ultimativního pokroku. To znamená "jeden krok zpět za dva kroky dopředu".)

Krize, již bylo před Brestem Litevským Leninovi čelit, jako by z oka vypadla té, s níž se dnes potýká Gorbačov: vojenská akce anebo ústup. Situace dosáhla vrcholu. Možností vyjednat už nadále nebylo. Lenin musel s Němci bojovat anebo ustoupit. Nakonec dospěl k přesvědčení, že by bylo sebevraždou, aby uchránil vládu komunistů v západní Rusi, ve válce pokračovat, proto ustoupil. Gorbačovovo rozhodnutí, jak to vypadá, se od Lenina mnoho neliší: že by bylo sebevraždou lpět na východní Evropě, neřkuli použít vojenské síly proti lidem, kteří si přejí vládnout po svém. Snad ani on jim v tom bránit nebude.

Mělo by to snad znamenat, že nebezpečí komunismu je zažehnáno? Ani zdaleka tomu tak není. Nebezpečí tu bude tak dlouho, pokud Gorbačov bude definovat Brest Litevský jako příklad dialektického vítězství pro komunismus. Odkaz smlouvy je školní příklad ústupu s cílem poskytnout prostor oddechu pro "systematickou, opravdovou, vytrvalou práci na přípravách na (pozdější) revoluční válku".

Posud nikdy nebylo časově naléhavější studovat díla Marxe a Lenina. Jsou-li kompasem na cestě k budoucnosti Evropy, jak Gorbačov tvrdí, pak potřeba studia jich je navýsost aktuální.

Canadian Christian Anti-Communism Crusade
Přel. Richard Hanzlík

XXXIX. reprezentační ples Oblastního výboru Československé národní rady americké

Srdečně zveme celou naši krajskou veřejnost na náš XXXIX. reprezentační ples, který pořádáme v sobotu 27. ledna 1990 v krásném sále předního chicagského hotelu The Ritz-Carlton.

Letošní rok je po prosincových převratných událostech v Československu rokem radosti a naděje na nastolení skutečné a trvalé svobody a demokracie v naší rodné zemi.

Na této významné události naši zdejší krajské větve, kterou pořádáme v tradici našich vlastenecko-národních plesů v krásném americkém prostředí, se letos sejdeme naplněni nadějí a radostí z nové cesty, po které se Československo ubírá.

Bud'te tedy tak hodní a přijďte zvláště na nás letošní reprezentační ples v co největším počtu. Upozorněte a přiveďte na něj své známé i amerického původu, ať tak dokážeme domovu naši zdejší národní pospolitost.

Slavnostní zahájení plesu je v 8:00 P.M. Večeře budou podávány v 7:00 P.M. a koktejly od 6:00 P.M.

Bill Scott Orchestra", známá v každoročních, četných vystoupeních na významných společenských událostech nejen v chicagské oblasti, ale i v jiných místech Ameriky, bude hrát k tanci i poslechu.

Manželům Mary Ann a Dennis Sadílkovi - "Master and Mistress of Ceremonies" - představí společnost naše letošní debutantky: Felicii Kaczmarek ze Stickney, Renatu Pluhařík z Berwynu,

Kathryn Sieger z Park Ridge, Albinu Vedral z Cicera a Leonoru Vaník z Chicaga.

Po svém představení debutantky zatančí se svými tanečnicí Fléglovu polonézu v choreografii Jana B. Uhlíře a Jean K. Hrubý.

Oblíbená krojovaná taneční skupina Beseda-Domov již pilně nacvičuje své vystoupení, kterým vždy obohatí program našeho slavnostního večera.

Pro návštěvníky plesu byla opět připravena vkusná upomínková programová knížka s grafickou výzdobou Milana Košaře.

Cena lístku včetně večeře je \$65.00. O rezervaci laskavě volejte ČSNRA v úředních hodinách od 9:00 A.M. do 2:00 P.M., telefon 656-1117, která Vám ráda podá veškeré další informace. Šeky vystavte na "Oblastní výbor ČSNRA", a zašlete je na adresu: 2137 So. Lombard Ave., Room 202, Cicero, Ill. 60650.

Lístky je nutné zaplatit předem. Bud'te tak hodní a neodkládejte své přihlášky! Včasným objednaním lístků nám usnadníte práci. Děkujeme Vám za pochopení.

Těšíme se na radostné přátelské setkání s vámi se všemi v sobotu 27. ledna 1990 na našem reprezentačním plese. Naším debutantkám ze srdce přejeme hojnost úspěchu, aby si z tohoto slavnostního večera odnesly do dalšího života ty nejkrásnější vzpomínky.

Za tiskový výbor Oblastního výboru ČSNRA: f. u.

Čs. národní rada americká

Oblastní výbor Chicago

srdečně zve na

XXXIX. Reprezentační ples

POŘÁDANÝ V SOBOTU VEČER

27. LEDNA 1990

v plesové síni hotelu

THE RITZ-CARLTON
CHICAGO

160 East Pearson Street

PŘEDSTAVENÍ DEBUTANTEK 1990

Taneční vystoupení Besedy-Domov

Hraje známý orchestr Bill Scott

VEČERNÍ ÚBOR

Koktejly v 6 hod. večer (bar za hotové)

Večeře v 7 hodin

Vstupné včetně večeře \$65.00

Prodej vstupenek a rezervace stolů v úřadovně ČSNRA
tel. 656-1117 - úřední hodiny 9.00 AM-2.00 PM

Omyly by se neměly opakovat

S. - rfe/m.

Kde vidíte příčiny současnej biedy?

Ruské porekadlo hovorí: Kam sa pozrieš, všade sú problémy. To dobre vystihuje súčasnú hospodársku situáciu v Sovietskom zväze. Nachádzame sa v krízi, predovšetkým v oblasti peňažnej, ale aj pokiaľ ide o zásobovanie. Hoci ide nepochybne o nebezpečnú krízu, nie sú postihnuté všetky oblasti hospodárstva. Možno to znie nepravdepodobne pre mnohých pozorovateľov nášho vývoja: za niekoľko rokov sa kríza dá prekonať. Byrokratický systém nie je jedinou príčinou. Brežnevovo obdobie nám nechalo ťažké dedičstvo. Po dlhých desaťročiach sa neinvestovalo do výrobných prostriedkov. 60 percent podnikov spotrebného sektoru je zastaralých. V Sovietskom zväze napríklad neexistujú továrne, ktoré vyrábajú výrobné zariadenia. Musíme preto premieňať zbrojovky na výrobu potravín, spotrebného tovaru a výrobky ľahkého priemyslu. Pritom nemáme nijaké skúsenosti. Musíme žiadať západ o úvery na nákup výrobných zariadení. Musíme pritom začínať prakticky od nuly, takže pozitívne výsledky možno očakávať až po dlhšom čase. K tomu pristupujú objektívne dôvody. Treba pripomenúť pokles vývozných cien za naftu, ktorý nás stál 50 miliárd rubľov; černoobylské nešťastie ďalších 10 miliárd rubľov a pomoc obetiam zemetrasenia v Arménsku stojí rovnakú sumu. Hlavnou príčinou sú však omyly, ktorých sme sa dopustili počas perestrojky, predovšetkým za posledných dva a pol roka.

O jaké omyly šlo?

Všetky vyratúvať by nemalo konca, krajan. Hovoríme iba o tých najväznejších. Sociálne výdaje za posledné roky prudko stúpili. Na byty sa vydalo za 4 roky o 40 percent viac, na školstvo a zdravotníctvo o 50 percent. Učiteľom sa zvýšilo platy o 40 percent a lekárom o 30 percent. Podnikom sme nechali na rozdiel od minulosti ich zisky. Napriek tomu výdaje v iných oblastiach neklesli. Nepodarilo sa nám štátne výdaje presunúť, ale naopak stúpajúce výdaje stoja proti klesajúcim príjmom. Za rok 1989 očakávame štátny deficit vo výške 97 miliárd rubľov, čiže asi 11 percent hrubého národného dôchodku. To nás núti škrtat' ďalšie investície, krátiť subven-

Pokrač. na str. 7

NOVÝ ROMÁN NA POKRAČOVANÍ

JAROSLAV HORÁČEK:

TAM ZA MOŘEM

ROMÁN

Než vystúpili s lodi v bratislavskom prístave. Prokop vroucné políbil Arancino levé ucho. Odstrčila ho šelmovsky a zasmála sa. Všichni, kdo se plavili s nimi, byli zaujati sebou samými na tolik, že si nevšimli nové dvojice, která tak málo času potřebovala k dorozumění. A sotvaže zvoncem se hlásil vjezd do přístavu, Aranka povstala a její paže rozklesly se nad ježatou hlavou Prokopovou. Hrábla laškovně do jeho pocuchaných vlasů a pak ho znenadání objala tak silně, že sotva vydechl.

Nic v té chvíli nelhalo: Byl to projev živelného roz-toužení, které se jí zmocnilo a velelo jí, aby právě tohoto šestatřicetiletého muže, jenž je fyzický silák, ale povahou tak poněkud třtina větrem se klátící, zajistila si pro budoucnost. Před týdnem slavila rozloučení se svým milencem, jenž se zítra ožení s jinou, aby složeným slibem manželské věrnosti stal se chotěm milionářky, dcery to někdejšího válečného zbohatlíka. Arance — jaký šlechtík! — dal odbytné: jedno sto padesát tisíc. S těmi penězi — počítala — lze už něco začít a nikdo, nikdo jiný nesmí jí býti průvodcem do nového života než Prokop Ozimec, který je tak nápadně podoběn kavalíru, jemuž byla po čtyři léta milenkou a jenž se s ní rozloučil sice bez slz, ale zato s peněžitým darem slušné váhy.

»Osud mi postavil tohoto Ozimce do cesty,« pomyslíla si Aranka Vargová a pevně stiskla Prokopovu ruku, která jí dala stejnou odpověď. Nevadilo jí na něm, že je jiné národnosti než ona. Kdo ví, k čemu to může být jednou dobré? Ona je dnes československou Maďarkou a, opírajíc se o Čecha z Moravy, může jít snáze výš a výše i na společenském žebříku. A že Ozimec nemá vlastní zaměstnání? Ona mu již nějaké opatří. Ujednali si na druhý den dostaveníčko. A prozíravá Maďarka, třebaže její srdce vzplanulo poctivým, opravdovým, nikterak nehraným zánícím, chladnokrevně si promyslíla plán, jak Ozimce uloviti úplně. Neohlížela se na nic, že to bude hříšná láska k ženatému muži — bylať příliš pověřivá, než aby mohla odolati domněnce, že zevní podoba Prokopa s jejím bývalým milým je ukazatelem cesty, kterou má nastoupit. Opakovala si znovu, že je to sudba, a kula železo, dokud jest čas.

Když se druhého dne ráno sešli před budovou Národního divadla, uvítala Prokopa vlídně a radostně jako starého známého, ale jen jako dobrého přítele, nikoli milence. Usmívala se na něho — v jejím zraku však nebylo nic z oné podivné horečky, která předešlého večera stala se Ozimcovi takovým slibem rajskeho štěstí, jemuž jde vsítie. Dávala pozor na každé slovo, na každý pohyb, aby chladnou zdrženlivostí jako záračným, vždy spolehlivým křesadlem nítla v Ozimcově nitru jiskru k jiskře, které by v tom vzplanuvším srdci způsobily ohromný, neuhasínající požár. Počítala správně.

Do odjezdu Prokopova z Bratislavy nevtiskla mu už na rty žádného dalšího políbení, avšak zato měla jeho připověď, že za měsíc přijede, za další měsíc pak zase a že jí na jaře nabídne manželství, až Martu připraví na svůj odchod z domova. A když se mu před jeho nástupem do vlaku konečně přece přisála na rty, jako by mu chtěla připomenout kouzlo děvinského výletu, Ozimec myslil, že je nejbláženějším člověkem na světě. A tak jejich milostný román pokračoval. Jenže místo v měsíčních lůžkách viděli se čtrnáctidenně. Prokop našel si pro své výlety omluvu, že v Bratislavě objevil znamenitého lékaře, který dokonale rozpoznal jeho nemoc a zařizuje mu takové léčení, které dojistá přinese úspěch.

A na Ozimcovi počala se opravdu jevit změna. Marta za to děkovala a žehnala onomu neznámému lékaři... Už nechodil Prokop karbanit, mírněji pil a také na hony vyjížděl zřídka. Doma často se chopil sekyry, aby dříví naštipal, leckdy ráno dokonce dřívě vstal než Marta, zatopil, uvařil snídani a při obědě pak stavěl na odív své kuchařské umění, jak z mála dovede nejjednoduššími prostředky ukuchtit znamenité věci. Činil to vše především proto, aby Martě vočková více důvěry k plánu, než se jí chystal v nějakém lákavém obalu svěřiti, ale byla v tom i snaha, odškodnit ji aspoň projevy dobré vůle za všecko, co jí už zlého natopil a co jí — ještě horšího! — v budoucnu udělá.

Avšak hlavní příčiny těch změn, jež se s ním udály, byly v Arance samé. Karbanu už nepěstoval, poněvadž

mu to ona jednoduše zakázala, když se jí ze své hráčské vášně vyznal. Odpověděla: Kdo chce mít štěstí v lásce, nesmí je míti v kartách. A proto se Ozimec hráčské náruživosti vzdal. Už ani na koškové dostihy, při nichž často vyhrával odvážně vysoké sázky z peněz ženou mu půjčených, nevzpomínal. Pil střídme, jelikož si to Aranka výslovně přála. Na lovy mu chodit dovolila. A když se na jednom honu v bratislavské okolí, kam byl Ozimec jejím přičiněním pozván, z vlastního názoru o něm přesvědčila, jak výborným je střelcem, zašeptala mu při zpáteční cestě k městu:

»Pro tebe by, hochu, byly kanadské pralesy vytouženým eldorádem, kde bys mohl užít přemnohých loveckých dobrodružství v nejdovážnějších situacích. Představ si, jaké by to bylo, kdybys místo téhle zdejší drobné havěti střílel velké šedé medvědy a drahocenná kožištinová zvířata! Pojeď se mnou do Kanady! Prodávají se tam farmy na splátky a já mám tolik peněz, že mi stačí, abych pro nás na úvěr koupila takové hospodářství, odkud bys mohl provádět lovecké výpravy do pralesů, o nichž se píše v románech Curwoodových a Londonových. A vedle těch medvědů, sobů, stříbrných lišek a jiných vzácných zvířat budeš mít nádavkem mě, nejkrotší a nejvěrnější kočičku pod sluncem.«

Ozimec bez váhání přikývl a líc se mu rozjasnila. Ale než by napočítal dvacet, divný tlak mu znenadání lehl na prsa. Co žena a děti? Má je zde nechat bez ochrany — vysazené podivným životním náhodám? Snad nikdy si dosud neuvědomil, že jsou mu něčím sto-krátě větším než ostatní milí bližní. Cit manžela a otce, byť špatného, nehodného, po prvé se v něm přihlásil o slovo ve vteřině, kdy si představil, že by tam za moře šel jen s touto záhadnou krasavicí, o níž dosud tak málo ví, zatím co by Marta a trojlístek dětí — vesměs to bytosti, jež se dychtivě třesou na každý jeho úsměv, na každé jeho vlídné slovo — zůstaly tady jako koly v plotě. Co počítí? Octl se v nějaké slepé uličce. Aranka vytušila jeho náhle vzniklý vnitřní boj a pravila maďarsky:

»Vím, na koho teď myslíš. A přes to, že mě tvoje láska k domovu bolí a páli, vidím, že jsi dobrý člověk. Je to konečně příznivé znamení i pro mne, že mne mnou tak lehce nedovedeš zlomit hůl, až se ti jednou omrzím. Nežádám, abys se dal brzy s Martou rozvést. Jedme do Kanady jako dva přátelé, o nichž nemusejí vrabci na střeších štčebetat, že je to milenecký pár. Poznáš, čím ti budu, a pak se rozhodneš sám. Není mým úmyslem, vést tě do nějaké pasti — můžeš o své budoucnosti svobodně rozhodnout — sám budeš mít na vybranou mezi mnou a Martou. Dosud jsme se jen líbali, k jiným projevům lásky a vášně jsme nedospěli a nedospějeme, pokud neshledáš, že ti znamenám víc než Marta. Ostatně — k ničemu tě nenuťím — bude-li třeba, odjedu sama, rozejdeme se a zbude mi na tebe v srdci jen překrásná vzpomínka.«

Rafinovaná Aranka bystře vytušila, čeho tímto stanoviskem dosáhne. Neušlo jí totiž, jak silně Ozimec zakolísal při vzpomínce na ženu i děti, a správně počítala, že k cíli se dostane pouze tehdy, když mu ponechá zdánlivě zcela svobodnou vůli, ale zároveň bude tajně, nenápadně usilovat, aby se mu stala ve všech směrech žádoucí a nepostradatelnou. Ozimcovi spadl kámen se srdce. Nemusí tedy nic prozradit Martě o Arance — — naznačí jen, že má výhodnou nabídku do Kanady — — že mu bratislavský lékař radí, aby tam jel, jelikož změna podnebí zocelí jeho polepšující se zdraví — — že tam vydělá mnoho peněz a bude moci za nedlouho se vrátit na Moravu, aby přinesl peněžitou pomoc do hospodářství anebo aby po dohodě s rodinou odvezl si všechny její členy tam za ten velký rybník. Nevěřil tomu, věděl, že to bude podvod, co slíbí Martě a dětem, ale uklidňoval se předsevzetím, že zkusí své štěstí a zklame-li se, ukončí v cizině dobrovolně svůj život, poněvadž nebude hoden, aby rodina na něho v dobrém vzpomínala.

Byl teď mezi dvěma ohni: Martou s dětmi na jedné, Arankou na druhé straně. Nebyl s to učiniti ostrý řez a umítni si, že Arance dá kvinde. Prostoupila jeho bytost až do morku kostí, lačnil po jejím objetí, po jejích vášnivých polibcích a přál si míti ji celou, celičkou. Také pomyslení na Kanadu, o níž tolik četl a slyšel, lákalo ho nevyllíčitelnou měrou: Aranka a kanadské pralesy, to byly teď dva magnety, vůči nimž byl slab jako bezmocné dítě. Ale proti těmto svodům stavělo se jeho nové pojetí manželských a oteckých povinností, jak jich dříve neznal a nechtěl znáti. Teprve představa loučení je vyvolala k životu. Vzdát se Marty a Jitky, Dalibora. Libuše pro Aranku, toho nesměl. A vzdát se Aranky pro ně, na to rovněž nestačily jeho duševní síly.

Komu nyní vlastně náleží víc — rodině nebo Arance? Na to odpoví až příští čas — kanadský pobyt snad zjedná jasno. Umíňoval si, že komedie, kterou sehraje se ženou a dětmi, nesmí jich bolet. Nechtěl myšlenka, že budou s tatkou přece jednou šťastnými, ozlatí jim život. Aranka nebude snad nic namítat, když on časem, povede-li se jim v Kanadě dobře pošle domů nějakou hotovost. Kdo ví — snad dokonce si na zimních lovech vydělá tolik, že bude moci přispívat rodině, aniž by o tom Aranka věděla? A dá-li se přece rozvést se ženou, bude jistě včas naléhat na svou příští choť, aby se mohl

TAM ZA MOŘEM

ROMÁN

rozloučit s Martou jako čestný muž, jenž umí platit svoje dluhy... Někdy se mu hlava chtěla rozskočit z nejistoty, do které se řítí, — proklínal Děvín a onen den, kdy se s Arankou seznámil, — ale nové setkání se sličnou a temperamentní Maďarkou zaplašilo vždy všechny pochyby a dalo víru, že to, co se stalo, musilo se stát. I on, Prokop Ozimec, už začal věřit v osud. Bylo to málo mužné, že se svěřil náhodám jako kymácející lodička mořským proudům a dal se životem mistrovat místo toho, aby se pokusil sám mistrovat život (jak to činí všichni podnikaví lidé), ale — bylo to pohodlné (a na pohodlí on si potrpěl) a uspalo to jeho svědomí. Přes to vše horečně čekal den, až dá rodině poslední s bohem a nebude pak už muset lhát. Kolikrát přišel do rozpaků, když se žena zeptala na to či ono!

Prokop nevěděl skoro nic, protože vše zařizovala Aranka, a co věděl, nesměl vyřadit, nechtěl-li ženu nejen ranit, ale přímo zabít. A proto ve svých odpovědích a ve svém líčení vůbec opíral se výhradně o vlastní fantazii, které dopřával nejširšího rozletu. Tak smířil ženu i děti se svým odjezdem, neboť jim otevřel závratné vyhlídky na budoucnost, ač ta byla uzavřena více nežli desítky zámky. Dva dni před Prokopovým odjezdem vypravila se Marta ráno do města, ani slovo neřeknuvši, proč tam spěchá, a vrátila se teprve po poledni. Přivezla všecko, co pro Ozimce bez jeho vědomí objedнала — nový, praktický šat sportovního rázu u krejčího, který mu vždy šil podle míry, dále nepromokavý kabát, zásobu prádla, ponožek, cestovní vak a pod. A šest tisícovek mu vysázela na stůl.

»Neprozradil jsi mi, kde vezmeš peníze na cestu. Nemůžeš přece jet bez haléře a já nechci, abys z nouze upadl do nějakých osidel. Jeď jako řádný člověk, který se nemusí nikde o nic dožebravat.« — — — »Chystal jsem se poprosit tě o peníze na cestu vlakem do Brém, to by mi stačilo,« vymlouval se Ozimec v trapné situaci, na kterou nebyl připraven. »Nedotkl jsem se té věci dřív, aby to nevypadalo jako vydírání. Jsem ti už tolik povinován a nutit tě k dalším výdajům, bylo by nekřesťanské. Mám vyjednáno, že lodí pojedou zadarmo, budu pomáhat v kuchyni, ve strojárně, v topárně — kde se dá... Nejsem už tím, kým jsem býval dřív, když jsem se štítil práce. Dnes si na všecko, co potřebuji, poctivě vydělám.«

Byl rudý jako pivoňka, styděl se za to, že znovu musí lhát i teď, kdy poznal nad slunce jasněji, že není obětavější ženy, než je Marta. Jak o něho dbá i v okamžicích, kdy jí odchází... Byl dojat, pohnut. Ačkoli se přemáhal, nezadržel žhavého proudu slz a klesl ženě na prsa. Rozplakal se jako malý chlapec. A v několika vteřinách rozeštkala se i Marta, zakrátko pak ozval se jakoby ozvěnou také nárek dětí z kuchyně, kam zalehl pláč rodičů. Ozimec hořekoval nad svým životem, nad Martou, nad dětmi. Snad je ještě čas, snad se dá všecko napravit, on může zůstat doma a snažit se o nápravu minulosti tím, že využije všech svých schopností, aby účelnou prací v Československu nahradil ztráty, které léty své zahálky a rozmařilosti způsobil Martě a jejímu majetku?! Snad i tady v domovině znovu dojde, oč ochudil ženu i děti... Takové představy honily se mu přechodně hlavou. Na nic není pozdě, jen se vyznat ze všeho a oznámit Arance Vargové, že odvolává své slovo...

»Prokope, pověz mi čistou pravdu,« opanovala se znenadání Marta, čtouc na jeho tváři výraz vnitřního boje. »Cos mi o své cestě do Kanady povídal, opravdu všecko souhlasí se skutečností? Já ti mohu věřit a nemusím. Zalžeš-li mi i nyní, ztratím v tebe víru pro vždycky. Jsi tak pohnut, tak rozechvělý, jako nikdy dosud. Tuším v tom hlas tvého svědomí. Vyznej se mi ze všeho, čím jsi mě klamal anebo chtěl ještě oklamat, odpustím ti a budeme konečně žít šťastni, že jsme se našli aspoň v nejtěžší hodině. Snad už nikdy se nenaskytne taková příležitost, aby člověk mohl lehce škrtnout minulost a začít nový život...«

V Ozimcovi rázem se cosi vzepřelo proti tomu, aby doznal, že Martu klame. V těch minutách neskrývané kajícínosti náhle se ohlásila mužská pýcha. K ničemu se nepřizná, všecko zapře, zkusí, jaké to bude v Kanadě a co se tam dá udělat pro rodinu. Kterak by vypadal před Arankou? Jako voják, jenž utíká z bitvy před prvním výstřelem. A ostatně: vždyť nejde o válku, jde o sladkou lásku... Nač ji neokusit, když je tak svůdná? — »Marto, zchvátila mě jen myšlenka na loučení — představa, že tebe a děti snad léta neuvidím,« začal Prokop sbírat své duševní síly. »Znáš všechny mé chyby a nečinnosti, nečiním se nikdy lepším, než jaký jsem, ale nevím, z čeho bych se ti vyznával. Jedu do Kanady, poněvadž chci tvoje dobro a dobro dětí... Děkuji ti, že mi k tomu dopomáháš... snad jsi už poznala, že jsem

zcela jiný, než jaký jsem byl do nedávna. Slibme si jen jedno: Že už nebudeme plakat ani truchlit a že si loučení raději usnadníme než ztížíme.«

Marta vidouc, jak se Prokop bez nesnázi ovládl a jak přesvědčivě se obhájil, zaplašila nejtěživější pochyby ne-li zcela, tedy z velké části. Snad to všecko musí být takové, jaké to je dnes. Promluvila o věci s dětmi a, sama dávajíc příklad, naučila je, aby tatínkovu cestu pojímaly jako malý výlet. Ve vzpomínkách budou pořád s ním právě tak jako on s nimi, čas uprchně jako voda, nač tedy bédovat?... A když se Prokop Ozimec loučil, usmívala se důvěřivě žena i děcka a usmíval se tatka sám, třebaže se jim všem třpytily v očích slzy a třebaže prsa úzkostí a žalem se dmula k prasknutí.

II.

Na den 18. března 9. hodinu ranní měl s Arankou smluvenou schůzku v Praze na Masarykově nádraží v restauraci III. třídy. Tak to ujednali při posledním setkání, a jen v případě, že by cestu do Kanady bylo nutno z nepředvídaných důvodů odložit, byla by Aranka pod nějakou záminkou poslala lístek, podepsaný mužským jménem. Nic takového však nedošlo a proto Prokop Ozimec odhodlaně jel, aby včas byl na místě. Volil k tomu noc, kdy není vidět do kraje a kdy se člověk nemusí loučit s končinami, které mu přirostly k srdci. Vstoupil do zaoucheného kuřáckého oddělení a podivná nálada ho sklíčila. Seděli tam nějakí podnapilí karbaníci, kteří se urputně hádali pro každou maličkost při hře, a se stran jim přizvukovali kibicové. Ta cháska se Ozimcovi zhnusila, i šel brzy do nekuřáckého kupé, jež neslo vzhled čistého pokojíku.

Pozdravil spolucestující, usedl a uložil nahoru cestovní vak. Pro jistotu se pojal, má-li v peněžence jízdní lístek i s průkazkou na pocestná zavazadla. Prohlédl si svůj cestovní pas s visem jen do Německa, ač věděl, že Aranka u ministerstva sociální péče a anglického vyslanectví v Praze musila opatřit zvláštní vystěhovalecká povolení pro sebe i pro něho. Zdali pak na to nezapomněla? A zda objedнала správné lístky na dráhu i na loď, aby v poslední chvíli nebyli vydáni na pospas nějakým zmatkům? Ozimec počítal s tím, že ráno promění si pět tisícovek v americké dolary, jež jsou mu vítanější než anglické libry šterlinků, které v Kanadě jakožto britském dominiu značí obvyklou měnu. Dolar vždycky imponuje a vyniká pronikavou kupní silou. Americké peníze uloží si na bezpečné místo, aby jich nikdo nepovolal — ani Aranka! — nenašel, a jen posledním tisícem československých korun se pochlubí své budoucí životní spoluputovkyni, aby poznala, že nevykročil z domu jako žebrák.

V prvních hodinách cesty hlásily se mu silné vzpomínky na domov, neboť jel s manželskou dvojicí, která nemluvila o ničem jiném, než o svých dětech. Fakt, že prchl z blízkosti oněch kartářů, zvýšil jeho sebevědomí. Připadal si býti hodně povzneseným nad svou vlastní minulost, která holdovala takovým »radovánkám«. Proti němu sedělo hezké plavovlasé, asi devatenáctileté děvče, jež se zálibou na něho hledělo. Co chvíle dávalo podnět k hovoru, ale Ozimec pouze několika slabikami odpovídal a okázale se vyhýbal rozmluvě. Jindy vítal každou příležitost, mohl-li se přitočiti k pěkné dívčici nebo ženě, a jeho pověstná výmluvnost přinášela mu tolik galantních známostí, že si někdy na stejnou hodinku ujednal až tři dostaveníčka a šel pak na schůzku s tou spanilou dcerou Evinou, která se mu nejvíce líbila.

Když v České Třebové oba manželé, kteří rozprávěli o dětech, vystoupili z vlaku, osaměl Prokop v kupé s onou křehotinkou. Dala mu bez okolků přímo otázku, proč je tak skoupý na slovíčko. Pozorovala prý ho jednou — asi před rokem — ve vlaku ze Znojma do Brěclavě, jak laškoval s děvčaty a jak jedné Němce z Mikulova dal dokonce štípanou pusou. Pokrač. příští úterý

**Český národní hřbitov
v Chicagu**

Již přes 100 let dobře slouží potřebám československé krajanské veřejnosti v Chicagu a okolí. Pohřbívání do země, zehem a do krypt MASARYKOVA MAUZOLEA s křídly Dr. Ed. Beneše a Gen. M. R. Štefánika. Obstaráme letní i zimní zdobení hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tele. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL 60630

Poslouchajte náš rádiový program každou neděli v 9 hodin ráno na WCEV 1450

Omyly by...

cie a výdaje na administrativu, ale aj hl'adat' nové zdroje príjmov. Iba že v tomto smere sa doteraz nič neurobilo. D'alšia chyba pozostáva v regulácii mzdových fondov. Predtým sa mzdy stanovili administratívne. Teraz sú mzdy závislé na rentabilite podnikov. Nestanovili sa však správne smerné čísla. V stavebníctve sa napríklad nedokončili stavby v hodnote asi 30 miliárd rubľov, pričom mzdy stúpili o 14 percent. Treťou chybou bola známa kampaň proti alkoholu. Roku 1985 sa začalo všetko úspešne. Spotreba vodky klesla o polovicu a priemerná dĺžka života sa mohla predĺžiť o tri až štyri roky. Potom však odborníci vymysleli, že cenu vodky drasticky zvýšia a súčasne znížia predaj. To vyvolalo špekulácie a výroba lavórovce. Spotreba cukru na obyvateľa stúpila zo 40 na 46 kíl. Štát nielenže stratil asi 10 miliárd rubľov z predaja vodky, ale ešte musel d'alších 10 miliárd rubľov vo valutách zaplatiť za dovoz cukru. Tak nás jediná chyba stála 20 miliárd rubľov ročne.

Sú vyhlídky, že sa podobné omyly nebudú opakovať?

Tieto omyly môžeme považovať za pozostatky minulosti. Rozhodnutia sa schvalovali bez analýzy a dohovoru. Až neskôr sa zistilo, že boli nesprávne. Vo vedení hospodárskych organizácií stáli neschopní ľudia. Medzitým odvolal všetkých týchto ľudí Najvyšší soviety z funkcií.

Existuje východisko z tejto krízy?

Z dopisů z domova

Milí přátelé,

posílám Vám srdečný pozdrav z daleké domoviny s přáním pohody o vánočních svátcích. U nás se mnoho v poslední době mění, a vše to má takový spád, že Vám ani nemohu podat zprávu o celkové situaci. Mění se celková linie státní politiky k demokracii, dnes zase po létech zasedá náčelnictví Junáka. Tak to vypadá, že v dohledné době Vás přivítáme u nás doma. Nedá se to přebudovat ze dne na den, cestovní předpisy na cestu k nám jsou velice komplikované a to se musí nejprve zjednodušit.

Já chválabohu systematicky stárnu, ale jak vidíte, dělám jen minimální množství překlepů a to je dobré.

Ještě jednou vše nejlepší,

Váš strejda (t. č. už praděd)

* * *

„Devět desetin existujících knih jsou nesmysly a duchaplné knihy jsou jejich vyvrácením.“

- Benjamin Disraeli

* * *

První týden v lednu
Jaroslav Moudrý

S nadcházejícím koncem komunismu ve světě vynořuje se spekulace o příčinách toho, co se děje. Velmi zřídka uslyší pozorný čtenář větu o konci komunismu, či úvahu, která by se jím zabývala. Veřejnost si uvědomuje, a často s velikými rozpaky, že se sice 'něco' děje, ale neví proč. Za to však se šíří spekulace o příčinách 'toho' co se děje. Kdo má o to zásluhu? Kdo má prioritu? Kdo se zasloužil? Bylo to Polsko? Jak se jmenuje ten Polák? O, Walesa! Či to byly události loňského jara v Číně? Gorbačov? Studenti v Praze? Dubček v roce 1968?

To vše je nesmysl. Jak jsme již několikrát po dobu několika let napsali, komunismus se rozpadá od svého vzniku z příčin, které mu byly vrozeny a dány do vínku. Tyto příčiny byly známy od jeho počátku všem inteligentním a vzdělaným lidem, tak jako víra v komunismus byly vždy a jsou neklamným znamením intelektuální inferiority. A tak v dnešní době vidíme a hlavně budeme ještě svědky, odměn za dobré a trestů za zlé. Napřed jako vždy přicházejí odměny. Za co? Za hrdinství, protože někdo seděl několik let v žaláři? To je velice smutná záležitost, ale není to hrdinství. Záleželo na jedinci, jak umí svůj osud prodat. Po roce 1918 mnozí dovedli obchodně využít svého utrpení v boji proti Rakousku-Uhersku. Podobně tomu bylo v roce 1945. Koncentrační tábor byl často jedinou kvalifikací ke kariéře a jediným 'talentem' kandidáta na významný, či méně významný úřad. Dva ze tří klíčových lidí dostali se tímto způsobem na výslunní a všichni tři žalostně zklamali, neboť nevyzvali své ovečky, aby povstaly a rozšlapaly komunisty. Ten třetí přišel jako 'prezident' z exilu.

Velká část těch, kteří opravdu bojovali 'dokud byl čas, t.j. od května roku 1945, utekli včas, byt' i velmi těsně, neboť věděli, co se bude dít. Nebyli většími či menšími hrdinami, než ti druzí. Za námi zůstalo veliké množství našich kamarádů. Proč se o těch nemluví? Deset roků v žaláři? Proč se nemluví o těch, kteří zahynuli za strašných podmínek v uranových dolech Jáchymova? O těch, kteří byli popraveni, kteří museli pracovat po desítky let v podřadných povoláních, zatím co proletáři, lidé od volů, byli jejich nadřízenými? Proč se nemluví o těch, kterým se nedostalo vzdělání, pro jejich 'buržoázní' původ? Proč se nemluví o těch, kteří ztratili svou vlast, ačkoliv se připravovali jí sloužit, jako jejich rodiče a jak byli vychováni? Mnozí žili v uprchlických táborech po řadu let jako polozvířata a trvalo jim to nějakou desítku let, než si přivykli na nový způsob života, ačkoliv není na světě země, která by jim mohla nahradit jejich vlast. Nedělejme z nikoho hrdinu! Komunistický svět se rozpadl jako se rozpadly všechny říše antického světa, Babyloňanů, Asyřanů, Peršanů, Řeků, Římanů, panství Džingischána, Tamerlána, jako se rozpadla Svátá říše římská, všechny říše feudalismu, Napoleona, Habsburků, Hitlerů a jiných a jiných, až došlo a muselo dojít na odkaz Marxův, Engelsův, Leninův a Stalinův až po Gorbačova. Některé z těch říší trvaly věky, některé jen několik let. Není opravdu mnoho hrdinů, ale pokud jsou, pak mlčí. A mimo to, za hrdinství se uděluje metál, dřevěná noha či trafika. **Ale funkce se udělují, či mají udělovat jen těm, kteří chtějí pracovat pro společnost, mají k tomu schopnosti a všechny předpoklady a u nichž lze objektivně očekávat, že ve svém úkolu uspějí.**

Tož to jsou ty příčiny rozpadu komunismu a jeho konce? Příčin je ovšem mnoho, jedna je následkem druhé, ale v zásadě jsou to odstředivé síly nacionalismu, to jest cítění vlastní totožnosti jednoho, kterého národa, zasazeného násilně do společného rámce a řízeného centrální mocí. Další a hlavní příčinou, která jen rozdraždí příčinu první, jest komunistické dogma, které odporuje ve všech fázích skutečnému životu a historickému vývoji světa. **Proto ta bída, která nakonec 'žene ty vlky z lesa ven'.**

Dle zpráv velké většiny novinářů, nacionalistické potíže v SSSR se zdají býti něčím novým. Velký omyl! Tento autor po dlouhá léta dostává speciální report 'Paul A. Noble, Soviet Nationality Affairs Analyst etc., U. S. Department of State, Washington, D. C. etc.'. Namátkou cituje ze zprávy datované dne 26. května 1983 za období čtvrt roku od 1. ledna 1983 do 31. března téhož roku, část obsahu studie: **I. Hlavní směr vývoje:** Realismus převládá Andropovovy poznámky o národnostních problémech. Nová role neruských jazyků v sovětském vojenství. Generační změna v mohamedánském vůdcovství Sovětského svazu dokončena. Funkce polo-oficiálních ruských národnostních skupin zmenšena. **II. Běžné události:** Všesovětské. Západní republiky, Baltické republiky. Kavkaz, střední Asie, RSFSR a Sibiř. **III. Chronologie:** Osobní změny. Hlavní oficiální a tradiční svátky a výročí. Konference a sympozia. Nové výzkumy.

Jde o dílo přímo geniální, které analyzuje na základě autentických zpráv národnostní realitu Sovětského svazu. Při studiu pozorný čtenář zjistí, že prvé příznaky národnostního nepokoje se projevovaly na

sportovních hřištích. Přesně tak začínal odpor u nás v Čechách po příchodu Němců. Tradiční utkání v kanadském hokeji s Berlínem končilo skandálem a demonstrací. Od té doby byly zápasy zakázány. Toto je jen mikroskopická ukázka do jakých podrobností studie šla a jak schopní a vzdělaní lidé byli v jejím pozadí. Bohužel politikové, pro které podobné studie jsou vydávány, mnohdy o nich nevědí. Proto dnešní velké překvapení, 'co se v SSSR děje'. Kdyby oni všichni hlupáci, kteří se nám vysmívali, radši si něco přečetli, než začnou mluvit a zvučet primitivností, a do toho nutno zahrnouti hlupáky a 'užitečné idioty' na nejvyšších místech v zemi, vše mohlo končit i před Gorbačovem.

Prostě chceme říci, že dnešní události nebyly vyvolány nějakými hrdinami ve Gdyni či na Tiananmenském a Václavském náměstí. Demonstrace a vše co následovalo, hlavně ztráta autority centrální moci, zmatek a strach komunistů všech stupňů, staly se příčinami a následky příčin historicky zakořeněných slabin komunistického režimu a jeho socialistické doktriny. Dominová teorie nebyla ničím jiným než mocným výbuchem, který stále ještě trvá a který smete i dnešní reformisty a školáky, kteří si hrají na politiky. To je ovšem také historická realita. Marat byl pohlčen Dantonem, Danton Robespierem, Robespierre koncem revoluce, revoluce první republikou a první republika Napoleonem. Davy vždy budou hučet 'hosana' a v zápětí 'ukřižuj', někdy i jedním dechem.

Velká novinka: elektrické auto. Firma GM představila světu své nové elektrické auto. Jeho jméno 'Impact'. Akceleruje jako automobil s výbušným motorem, z nuly na 60 mil za hodinu za pouhých osm vteřin. Při rychlosti asi 55 mil za hodinu jeho dojezd je asi 120 mil. Impact spotřebuje asi 1/3 energie vozidla poháněného benzínem. Až potud je vše krásné, ale velké množství těchto vozidel by spotřebovalo tolik elektrické energie, že při její zvýšené výrobě byl by vzduch zamořen ještě větším množstvím otravných plynů z uhlí či nafty, než je tomu nyní.

Jediné východisko se zdají být atomové elektrárny. To je ovšem oficiální názor a jak víme, vše co je oficiální nestojí za nic, zejména, jsou-li tyto oficiálové závislí na volbách, ve kterých obyčejně nějaká hysterická skupinka dovede udělat z komára velblouda.

Existuje však velké množství variací v zásobení i výrobě elektrické energie. Na dálnicích mohou být vozidla zapnuta na transportéry či na elektrická vedení a řízena velmi lehce novými typy počítačů, které jsou rozhodně bezpečnější než je 90 procent řidičů. Výroba elektrické energie může být velmi snadno založena na sluneční energii, zejména tam, kde jsou velké teploty - pouště a pod.. Mořský příboj i vlny samy jsou ideálním zdrojem, také hloubky oceánu. Toto není žádným tajemstvím. To vše se u nás učilo za první republiky v terciích a kvartách našich středních škol. Akcelerace elektrického vozidla je po lidském kroku tou nejrychlejší, jak nám vyprávěl starý Strádal na RRG na Letné.

Mimoto pro nás Čechy, speciálně Pražany, elektrické auto není nic nového. Za války celý 'Pražský poštovní pojízdný úřad' (soukromá část našich pošt) měl elektrická nákladní auta, výrobek firmy Ringhoffer (Tatra) na Smíchově. Jejich úkolem bylo sbírat poštu ze schránek a rozvážet balíčky. Tuším, že jejich nosnost byla mezi půl až jednou tunou. Měly akční radius asi 50 km. Baterie byly umístěny ihned za řidičskou kabinou. Večer po práci byly zapojeny na nabíjecí soupravy. Večerní sazba byla daleko lacinější než sazba denní.

Dík Benešově Národní frontě a dalším jmenovaným do t. zv. parlamentu v roce 1945 a zvoleným v oktrojovaných volbách v roce 1946, tradiční český technický, organizační a podnikatelský genius byl zabit. 40 let mohly jezdit v Americe vozidla české výroby.

Není téměř roku, abychom neslyšeli nářky na velkou zimu, která ničí citrusy na Floridě, v Texasu, v Arizoně a v Kalifornii. Kdyby tomu bylo jen jednou za čas. Dnes se již mluví o tom, že mnoho pěstitelů se vzdá svého podnikání, neboť není mnoho těch, kteří jsou sto přežít několik katastrof v řadě za sebou.

Co je příčinou tohoto neúspěchu? Podnebí! Kdyby ve Státech byly příznivé podmínky k pěstování citrusu, rostly by zde od nepaměti jako rostou v Itálii, Španělsku a jiných tradičních zemích. Umělé přesazování některých rostlin není vždy úspěšné.

V západní a východní části Německa rozhodly se vlády k odvážnému kroku: zamýšlejí snížit výlohy na zbrojení o 50 procent. Nechtějí mít žádnou cizí armádu na svém území v roce 1990. Ve Spojených státech jsou však poměry trochu jiné. Je známo, že v době, kdy se mluvilo o válce a kdy Státy byly ohrožovány Sovětským svazem, i když se jednalo o planý poplach, byly vedeny tuhé boje o zvýšení rozpočtu na zbrojení. Tradičně demokratická strana byla proti zvýšení a republikánská pro zvýšení. Časy se však mění a s nimi i role vlády a

Mad'arský parlament rokoval a hlasoval koncem m. r. o d'alšom osude dunajského vodného diela a rakúsky denník Die Presse to komentuje slovami, že na Všechných vypukla medzi Mad'arskom a Československom 'vodná vojna'. Isteže by bolo presnejšie označiť ju za boj o vodu všetkými prostriedkami diplomaticko-vládnych a novinárskych slovných kanonád, ktoré sa na obidvoch stranách citel'ne stupňujú.

V mad'arskom parlamente sa odohralo presne to, s čím musel rátať každý, kto v posledných rokoch sledoval osudy tejto neblahej veľestavby: poslanci sa rozhodli okýptiť ju o časť, ktorá sa mala postaviť na mad'arskom území a želali by si obmedziť aj na slovenskej strane jej výkon a tým škodlivé dôsledky pre životné prostredie. Proste súhlasili s návrhom vlády nepostaviť vodné dielo v Nagymarosi a predbežne nezahradiť Dunaj ani pri Dunakiliti; to znemožní, aby sa napustila hrušovská zdrž a aby sa v polovici budúceho roka v gabčíkovskej elektrárni spustili prvé agregáty. Pravda, táto časť problému ostáva z mad'arskej strany otvorená, zrejme by o nej mala rokovať vláda, poverená navrhnúť československej strane zmeny v zmluve o spoločnej výstavbe sústavy vodných diel z roku 1977. Zdá sa, že si tu Mad'ari chcú vyhradiť širšie pole spolurozhodovania o všetkých opatreniach na ochranu životného prostredia, najmä čistoty vodného toku i obrovského rezerváru spodných vod v tejto pohraničnej oblasti.

Vo svojom vystúpení pred parlamentom, ktorému predkladal na schválenie vládne stanovisko dovodil bývalý predseda vlády Németh čisto ekologickými argumentami, iba pripomenul, že sa ochrana životného prostredia stáva otázkou výsostne politickou. Upozorňoval, že sa tu musí postupovať presne opačne ako pred trestným senátom: tam platí zásada, že obžalovaný je nevinný, kým se mu vina nedokáže. Keď však ide o ohrozenie prírody musí sa naopak predom dokázať nevina, čiže neškodnosť predkladaných projektov. Ak sa to nepodarí, ak argumenty nie sú dost' presvedčivé je vždy správnejšie neriskovať nedozierne následky. Tým odôvodnil mad'arský premiér vládny návrh nepostaviť nagymaroskú časť komplexu vodných diel a zabezpečiť, aby sa v gabčíkovskej elektrárni nevyrábal špičkový prúd.

Proti tomuto hl'adisku, ktoré si v Mad'arsku získavalo prívržencov od začiatku osemdesiatych rokov, keď ho hlásal nezávislý ekologický Dunajský kruh, stojí československá strana so svojou pravdou: odvoláva sa na vlastný vedecký výskum a prognózy, označujúce projekt priam za vzornú ekologickú stavbu a zdorazňuje jej ekonomický a vodohospodársky prínos. A priam ako metafyzicky nevyvratiteľný argument vyzdvihuje zavaznosť prijatých zmlúv.

Zo slovenskej strany je jasné predovšetkým jedno: bezohl'adu na zmysel či nezmyselnosť tejto stavby, jej celkovej koncepcie, či únosnosti jej dielčieho využitia, teda prevádzky gabčíkovskej elektrárne na výrobu prietokového prúdu sa to najhoršie a neodvolateľné už aj tak urobilo, vykopalo a zabetonovalo. Takisto v samotnom Gabčíkove ako u oboch kanálov odvádzajúcich vody z hlavného dunajského toku a u hrušovskej zdrže. Bolo by teda iste najvýhodnejšie získať za neúmernú cenu tejto premrhanej investície aspoň vol'ajakú protihodnotu v podobe elektrického prúdu. Zname-

nalo by to zmieriť sa s tým, že si Mad'ari zachovávajú najvzácnejší kút svojej dunajskej prírody a v Nagymarosi nič nepostavia, pripustiť, že je aj pre slovenské pridunajské územie nesporným ekologickým prínosom ak sa v Gabčíkove nebude vyrábať špičkový prúd a preto hl'adat' pre obe strany znesiteľný kompromis okolo otvorenej otázky hrušovskej zdrže a jej prehradenia pri Dunakiliti.

***

Ve vyspělých západních zemích - to jen pro srovnání - činí ekologické investice mezi 4 a 11 procenty z celkových investic.

Kam vede desetiletí trvající arogance režimu, který zapomněl na člověka - pakliže na něho vůbec někdy myslel - můžeme ilustrovat na příkladu Prahy. Hlavní město je - po severních Čechách - nejzamořenější oblastí Československa. Škody, způsobené znečištěním životního prostředí tu dosahují přes miliardu korun ročně a k jedné miliardě korun se blíží i škody, způsobené ročně na zdraví pražských obyvatel. To všechno jsou údaje z oficiálních sdělovacích prostředků.

Mezinárodní - i Československem uznávaná norma - stanoví, že za čistý se považuje vzduch, v němž koncentrace kyslíčnicku siřičitého nepřesahuje 60 mikrogramů na jeden kubický metr. Československá zdravotnická norma stanoví navíc takzvanou 'nejvyšší přípustnou koncentraci' ve výši 150 mikrogramů. Ve vnitřní Praze dosahuje koncentrace této škodliviny ve vzduchu v ročním průměru 136 mikrogramů na kubický metr. A 'nejvyšší přípustná koncentrace' je překračována v průměru po 128 dní v roce.

Podobné je to s prachem. I v tomto případě hovoří československá zdravotnická norma o 'nejvyšší přípustné koncentraci' ve výši 150 mikrogramů na jeden kubický metr. Ekologický časopis Nika napsal na začátku loňského roku, že tato koncentrace je v Praze, po většinu roku, překračována o 50 až 90 procent. A lépe to nevypadá ani s dalšími škodlivinami v pražském vzduchu. Časopis Nika uvádí jako otřesný důsledek této situace zkrácení průměrného denního slunečního svitu o jednu hodinu, v průběhu posledních deseti let.

Příčiny toho všeho jsou zřejmé: Zastaralý průmysl, zastaralé způsoby získávání tepla a energie spalováním vysloveně podřadného hnědého uhlí, špatný technický stav technicky zastaralých motorových vozidel a v neposlední řadě i ekologickým myšlením nedotčená výstavba dopravních cest. Náprava vyžaduje změnu v myšlení na rozhodujících místech a hlavně změnu priorit - od projektů, zavánějících gigantománií k jakémusi druhu drobné, mravenčí práce.

Lépe než vzduch na tom není ani pražská voda. Večerní Praha v minulém roce uvedla, že v celém městě není k dispozici pitná voda, použitelná k přípravě pokrmů pro malé děti. Podle časopisu Nika neodpovídá 75 procent pražské pitné vody ani československému zdravotnickému standartu. Vltava přitéká do Prahy ještě relativně málo znečištěná. Podle čtyřbodové stupnice je její voda klasifikována ve druhém stupni. Prahu ale opouští voda nejhorší, čtvrté kategorie.

Ve stejném duchu by se dalo pokračovat i o zamoření hlukem. Uvedme jen jedno příznačné číslo: přes 50 procent Pražanů žije v oblastech, kde průměrná hranice hluku přesahuje 65 decibelů, tedy hodnotu, kterou československá zdravotnická norma považuje za 'nadměrnou'. K tomu už snad jen další citát z Večerní Prahy, podle kterého je nadměrný hluk dlouhodobě pro člověka škodlivý.

Proti všem těmto negativním vlivům se dá něco podnikat. Všechny je možné tím nebo oním způsobem omezovat. Předpokládá to ovšem, že se tím někdo nahoře začne doopravdy zabývat. Dosud na čističky a jiné ekologické stavby nebyly lidi ani peníze. Ti, kdo o tom všem rozhodovali, dokazovali přes čtyřicet let, že sami od sebe k rozumu nepřijdou. Někdo jim to musí nahlas a důrazně říci. Nadějí na zlepšení je v tomto směru obnovující se občanská společnost.

Z DENÍKU KOMENTÁTORA...

kongresu. Při nedávném zasedání schválil kongres větší výdaje na zbrojení, než bylo v rozpočtu vlády! Důvod? Každý senátor a zástupce má za úkol přinést svému státu co největší sousto z výdajů na zbrojení. Ty intervenční skupiny jsou velmi mocné a zvolení našich senátorů a zástupců spočívá více v jejich rukách než v rukách skutečného voliče. Tomu se říká kupování hlasů, nechť se to komu líbí či nelíbí.

Co asi bude po rozpadu komunismu? Co se asi stane s těmi pohádkami z filmů jako byl 'Star Wars'? Co se stane se zbrojařským průmyslem, který vyrábí v některých případech nepovedené hračky? Přestavba zbrojního průmyslu na mírový bude velmi bolestná. To nás poučily všechny války od roku 1914 až po válku v Koreji a ve Vietnamu.

Že se tato doba blíží, je zřejmé z rozkazu Pentagonu leteckým základnám Spojených států v Anglii. Nálepky na autech či na uniformách vojáků: "Nuke'em till their... burns" musely být odstraněny. Český překlad je dosti těžký, neboť angličtina podobně jako bolševická čeština mohou udělat sloveso z každého podstatného jména. Ale volný překlad by byl asi: "Spalte je nukleární silou až jejich... budou hořet". Tak hlásí londýnský Sunday Telegraph. Dodává: "Nelze dovolit takováto hesla, když Brandeburská brána je otevřená a demokracie se šíří východní Evropou." Je citován také výrok velení leteckých sil Spojených států: "Ty (nápis) jsou nyní nevhodné".

When you have questions
about investing...

see the
Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to you, needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

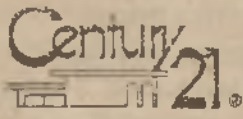
5801 West Carmel Road
Cicero, Illinois 60650

6001 West Ogden Avenue
Cicero, Illinois 60650

Phone 464-3000

MEMBER
NATIONAL
ASSOCIATION
OF
SECURITIES
DEALERS

FIDC

RBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60046
Business (708) 442-0444
Residence (708) 579-0545

MILLIE KOLESKE
REALTOR-ASSOCIATE*

Krásný zděný dům, 3 velké ložnice, 2 plné koupelny, garáž na 2 auta, rodinný pokoj, velký lot. Pro informaci volejte Millie, 442-0444 (mluvím česky).

Pronajme se:

Pronajmu v Chicagu 2-ložnicový byt v II. patře, vytápěný. Volejte 776-5024.

MIKI SPIGL
Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. : 484-4800

ČESKÁ MUZIKA S TÍM NEJLEPŠÍM!
Tři kazety s českými písněmi - v dobrém hlasovém provedení a krásným hudebním doprovodem. 16 nebo 17 písníček na každém 40ti minutovém pásku s lyrickou hudbou. Znamenité jako dárek i na památku. Cena \$ 8.50 za kazetu plus \$ 1.50; za 2 kazety poštovné \$ 2.25, (za každý druhý pásek přidejte 75 centů). O seznam nebo objednávku si pište na:
EAST BERNARD CZECH SINGERS,
c/o Martha Viktorla, Rt. 2,
Box 224, East Bernard, TX 77435
Při objednávce pište "Religious" (Christmas), "Classic" (polky a valčíky) nebo "Listening" (polky a valčíky)

**K PRONAJMUTÍ
"LE VERSAILLES COURTS"
na FLORIDĚ**

Jste unaveni zmlou? Myslíte, že si nemůžete dovolit odpočinek na Floridě? Neřídíte auto?

Máme pro vás řešení: Přijďte k nám do zrenovovaných "LE VERSAILLES COURTS"

v srdci rezidenčních čtvrtí Seminole-Largo, pouhých 15 minut od pláží zálivu (Gulf), 1 blok od krásného jezera Seminole, půl bloku od Alternate 19 - a jejich nákupních středisek.

Nabízíme vhodné (efficiency) apart. se sprchou a kuchyní, 1 a 2ložnicové luxusní apartmány v uspořádání mini-rezortu, bazén s vodním vírem (whirlpool), 'shuffle board' a jiné hry, s topením, chlazením a jinými službami - s ložním prádlem, posluhou, prádelnou na peníze; auto se šoférem za nominální poplatek.

Ceny od 400 dolarů za měsíc; kvotujeme sazby za časný, týdenní, měsíční a sezónní pobyt. Otevřeno na rok 1990.

O rezervaci volejte "Le Versailles Courts" 1 (813) 391-6045
Počet bytů je omezený!

Sarasota - Florida

(zdarma) 1-800-237-2258

Chcete sa usadit' na pobreží GULF of MEXICO? Spol'ahľivo sprostredkujem kúpu každého druhu Real Estate. Mám 15 ročnú prax.

MARIA BALAZ
Broker-Salesman

úrad (813) 924-1156
doma (813) 349-1918

2439 Bee Ridge Rd., Sarasota, Fl. 34239

Na prodej

Obrazy květin od Antonína Hudečka (1872-1941). Umělec byl poctěn čsl. vládou. V roce 1973 byla vydána k jeho počtě poštovní známka s jeho portrétem - nyní sběratelský unikát - též k dostání. Volejte: 795-6176.

For Sale - Na prodej

Flower painting by Antonín Hudeček (1872-1941). Artist was honored by Czechosl. government; in 1973 a postage stamp with his portrait was issued in his honor, now a collector's item - also available. Please call 795-6176.

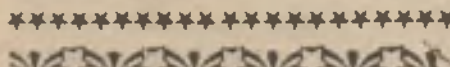
Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

O. KOVAR

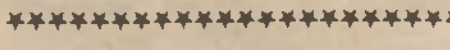
Pište na adresu:
P. O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

Osobní

Máme dopis pro pana Šípa. Prosíme, aby si jej přišel vyzvednout do redakce Denního Hlasatele

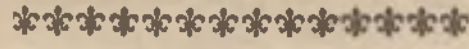

(312) 484-1118
marina's
BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving
Visit Marina's new salon - formerly at 26th St. & Hamlin.
now at
6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

Help Wanted

An experienced middle-aged nanny (vychovatelka) with references. Private sleeping quarters. Some English required. Call for interview: 484-8026.

Help Wanted

AUTO SALESMAN - Experienced or willing to be trained for volume dealer. Demonstrator car, insurance, and very aggressive pay plan are yours. Contact Dick File at 225-4300.

"ATTENTION:
EARN MONEY TYPING AT HOME!

32,000 yr income potential.
Details. (1) 602-838-8885
Ext. T 1720

"ATTENTION":
EASY WORK EXCELLENT PAY!

Assemble products at home.
Details. (1) 602-838-8885
Ext. W 1720

JOBS AVAILABLE

- * Nurses Aides
  - * Companions
  - * Nannies
  - * Housekeeper
- Live-In and Come and Go
Some ENGLISH Required
* 7 2 5 - 7 8 8 1 *

Missing person

Looking for relative - LOUIS HAVEL.
He was upholsterer in Cicero or Berwyn. Very important. Please call Pat Armbrust 293-3055

WANTED TO BUY

Old Toys, Cars, Trucks, Football and Baseball Cards, Old Tins, Coffe, Tea, Tobacco, Japps Potatoo Chip Cans, Old Magazines, Cracker Jack Items, Iron Mechanical and Still Banks, Marbles, Old Walt Disney Items, Lone Ranger, Batman, Gene Autry, Old Comic Books, Beer Steins and Glasses, Old Postcards.
Call NORM at 863-8979 or 447-7955

BERWYN NATIONAL BANK
JEDINA ČESKA BANKA
7112 West Cermak Road
Berwyn, Illinois 60402
Telefon: ST 8-4700
Pondělí, úterý, čtvrtek
9 hod. ráno do 3 hod. odpo. ,
ve středu zavřeno.
Pátek 9 ráno do 6:30 večer.
Sobota 9 hod. ráno do 1 hod. odpo.

Kde možno koupit Hlasatel:

- Austin a Čermák Rd., Cicero. ve stánku
- Miloš Pancner, 6038 W. Čermák Rd., Cicero. Prague Sausage, 6312 W. Čermák Rd., Berwyn - pouze nedělní
- Redakce Hlasatele, 6426 W. Čermák Rd., Berwyn.
- Fred Pancner, 6514 W. Čermák Rd., Berwyn.
- Roh Oak Park a Čermák Rd., Berwyn - stánek.
- 26th a Ridgeland, Berwyn, stánek - nedělní.
- Čermák Rd. a Ridgeland, Berwyn, stánek - nedělní.
- Čermák Rd. a East Ave., Berwyn, stánek.
- V New Yorku: Candy Store, 1437 - 1st Ave., New York, N. Y.

Věděli jste o tom, že...

20. září udělila vláda komunistické Číny status 'národního hrdiny' Džingischánovi, o němž každý ví, že byl krvelačný tyran?

Úměrně s tím, jak se duchovní hlavní linie stávají svěštějšími v mylném pídění se po 'závažnosti', návštěvnost kostelů a synagog vůčhledně klesá. Pouhých 29 procent Kanad'anů v srpnovém národním hlasování uvedlo, že v předchozím týdnu navštívili bohoslužby, u 18-39letých to činilo něco kolem 20 procent. Celková číslce činila v r. 1957 60 procent.

VÍDEŇ S. ROUŠTECKÁ

Pravidelné vycházení novin počalo ve Vídni teprve v letech 1621 a 1622. Tehdy Matyáš Formica vydával tři týdeníky: »Ordinari Zeitung«, přináše-
jící zprávy z ciziny, »Ordentliche Postzeitung«, kdež uveřejňovány vídeňské lokálky, a »Ordentliche Zeitungen«, list pro zprávy dvorní a osobní. Všecky tyto listy zanikly roku 1638, načež se objevil »Wiener Blättel«. Tohoto listu nezachoval se žádný exemplář po naše dny, ale patrně přinášel jen lokálky. – Vlivem dvorských kavalírů rozšířila se ve Vídni značně italština a španělština, takže 1671 dostal tiskař J. B. Hacque svolení k tisknutí novin latinských neb italských. Od r. 1677 vycházel tu vskutku »Il Corriere Ordinario«, v letech 1678–1721 převzatý od Hacqua van Ghelenem.

Koncem XVII. století vycházely »Reichsblättel« a »Wienerische allwöchentlich zweimal posttägliche Mercurii-Zeitung«. Tato »Mercurii-Zeitung« stala se později prvním listem vládním. Od 31. ledna 1703 vycházel tento list s kuriosním titulem: »Mit Römisch. Kayserl. Majestät Allgergnädigsten Spezialprivilegio ist ganz besondere posttägliche Relation von den wichtigsten in Europa vorgegangenen Novellen mit curiosen Reasonements und politischen Reflexionen untermengt den geneigten Neubegierigen zur beliebten Vergnügung zusambeuetragen und verlegt durch Johann Paul Sedlmayer, Universitätschen Buchhandlern das Gewölb in der Kärtnerstrass im grossen Haasen-Hauss.« To už věru stačilo! Ale tento malý list s velikým titulem všiml si málo místních zpráv a brzy podlehl konkurenci. – Větší štěstí měl J. B. Schönwetter, jenž vydával »Wienerisches Diarium«. Ale jaké byly poměry, praví nejlépe případ van Ghelena, od něhož Schönwetter list koupil: Van Ghelen uzavřel totiž r. 1721 smlouvu s vládou, dle níž po tři roky směl vydávat »Diarium«, ovšem jen po předběžné cenzuře. Jako jedinou milost dodával dvůr Ghelenovi své personální zprávy, ale za to musil ročně platit – 3333 zlatých fisku. Schönwetterovo »Diarium« mělo přílohu »Kundschaftsblatt« a vycházelo nepřetržitě od r. 1780 již pod názvem »Wiener Zeitung«, jež se udržela po naše dny a je tedy nejstarším vídeňským listem.

Noviny nezůstaly dlouho bez inserátů. První inserát vůbec objevil se v

londýnském »Impartial Intelligencer« 12. dubna r. 1649. Jistý pan Horsfried dovolával se v něm svých oblíbených koní, jež mu byli v noci ukradeni. První vídeňský inserát přineslo 15. září 1703 »Diarium« na své poslední straně. Bylo to oznámení, že »relaci o slavnostním odřeknutí se císařských dědičných práv na Španělsko k dobru arcivévody Karla lze dostati tisknutou u Schönwettera«.

Sotvaže se novinářství počalo rodit, již tu byla také censura. R. 1573 vydáno dvorním dekretem zvláštní napomenutí, že vícekrát bylo již dolnorakouské vládě uloženo, aby dozírala, by bez vědomí císařského veličenstva a vlády nebylo nic vytištěno; ale žel, prý, nebylo toho dbáno; nechť tedy znovu se tiskařům vstíjí, aby napříště nic, ani básně, řeči a jiné věci, bez císařova svolení netiskli. – Tehdy bylo výslovně i universitě odňato její dosavadní právo cenzurní. A přece bývala universita sama tak přísná, že censurovala nejen knihy, nýbrž i přednášky a kázání!

Čím se mocní tohoto světa stávali úzkoprsejšími a dřevnějšími, tím větší pohyblivost vjížděla do jejich poddaných. Zdá se, že počátkem nového věku kde koho zmocňovala se jakási cestovatelská horečka. I v Rakousích bylo plno pohybu, jezdilo se sem a tam, a cestovaly hojně i ženy s dětmi. Většinou koňmo, neboť »Gotschi« (Kutsche) anebo »Kobewagen« byly příležitosti příliš drahé a nepohodlné. Ale pokud to bylo možno, používalo se nejraději dopravy lodní, jež byla nejpříjemnější. Zvláště chudí takto jezdili, neboť mohli platit prostě veslováním. Avšak i urozenější kruhy libovaly si v plavbě, přes to, že byla jízda mnohdy velmi zdoluhavá – proti proudu bývala loď tažena za lana koni, postupujícími po břehu – a místy, u dravých virů, i značně nebezpečná. Že mnohým plavba po Dunaji velmi se líbila svědčí slova, jež napsala o své jízdě lady Montagne, jakási Alice Schalek z počátku XVIII. století: »Jeli jsme z Řezna na vodě dolů po Dunaji, vskutku příjemná jízda, na jedné z těch malých lodí, které opravdu se mo-

HNUTÍ PRO MARIÍ

Nejsme bezmocní. Máme mocnou zbraň – modlitbu. Budoucí osudy vlasti a celého světa leží v našich rukou. Ani moc zbraní tohoto světa, ani moudrost státníků, obratnost diplomatů, pokrok techniky, ani hospodářský rozmach nezachrání tento svět a tuto zem před pohromou. Ochrání ji jen sepnuté dlaně malých pokorných duší, čistá a pokorná srdce, odevdaná láska k Bohu a Neposkvrněné Panně Marii, pokání a smír za hříchy

hou nazývati dřevnými domy, jelikož jsou v nich všechny příjemnosti paláce, kamna v pokojích, kuchyně atd. Na každé vesluje 12 mužů s tak neuvěřitelnou jemností, že v témže dni máme potěšení velikého střídání výhledů a v době málo hodin můžeme spatřiti lidnaté město se skvostnými paláci i romantické samoty.«

Kde se cestuje, tam vznikají přirozeně zájezdni hostince. A Vídeň odedávna měla jich dosti, ač nevalně pohodlných. Z nejstarších byl hostinec »Zum weissen Schwan«, Neuer Markt č. 7. Současně s tímto nebo ještě dříve vznikl v minulém století tak proslulý »Matschakerhof« (mezi Seiler- a Spiegelgasse). O vzniku jeho divného jména se vyprávělo, že v době, kdy Matyáš Corvin obléhal Vídeň, scházeli se tam špehouni a přívrženci jeho a »Matschak« bylo jejich uherské heslo, dle něhož se poznávali. Ve skutečnosti nazván hostinec dle dřívějších majitelů domů, pánů z Matschachu.

Staré histince pamatují nejednu zajímavou osobnost, jež prošla na svých cestách Vídni. Hostily všelikou sebranku, šarlatány, kejklíře, náboženské i politické agenty, ale i nejproslulejší muže své doby. S počátku nového věku vědí vyprávěti o dvou takových: byli tu Paracelsus a Hutten.

Filip Aureolus Theophrastus Paracelsus Bombastus z Hohenheimu byl přírodovědec a lékař, současníky nazývaný »divotvorce«. Narodil se ve Švýcarech r. 1493 jako syn lékaře, který od r. 1502 usadil se v Běláku v Korutanech. Studoval v Basileji všechny přírodní vědy, medicinu, bo aniku, chemii, astronomii a s nimi spřízněné pavědy alchymii a astrologii. Procestoval celou Evropu; dobrodružné sklonky vedly ho v průvodu tatarského knížete i do Moskvy a Cařihradu. Pak nastoupil profesuru v Basileji, kdež získal si veliké vážnosti u studentstva a ještě více mezi lidem. Nebyl zcela prost šarlatánství, což již jeho dlouhé jméno zdánlivě potvrzuje. Patrně se přizpůsoboval vkusu své doby.

Vídeňské listy Pokračování příště

světa. Budujeme stotisičovou armádu duší ochotných v duchu pokání a smíru k častému přijímání svátostí, ke každodenní modlitbě růžence a k modlitbě:

Neposkvrněné Srdce Panny Marie,
zachraň naši vlast a celý svět!
Ó Maria Pomocnice křesťanů,
zůstaň Matkou svému lidu!

Pokorně a tiše snásejte každodenní utrpení a těžkosti. Žijme praktický život podle evangelia. Jen 10 spravedlivých by bylo stačilo k záchraně Sodomy. Spolehněme na vaši pomoc a obětavou spolupráci. Vždyť 100 tisíc růženců denně jen v naší vlasti – to je síla, která již stě pohne Božským Srdcem.

„Nezralí umělci napodobují, zralí kradou.“

- Lionel Trilling

„Svoboda projevu a svoboda volného jednání nemají smyslu bez svobody myslet.“

- Bergen Evans

Navštivte svobodné ČESKOSLOVENSKO 1990

Skupinové odlety do Prahy a Bratislavy z Chicaga či New Yorku za nejlevnější ceny.

Data odletů: 10. a 25. května, 7., 21., 25. a 28. června, 5. a 19. července, 2., 16. a 30. srpna, 7., 15. a 27. září.

Pobyt je na 16, 21 a nebo na 30 dní a může být prodloužen až na 90 dní.

Do Frankfurtu za snížené ceny:

Do 2. května jen 399.00 dol. okružní cesta

Od 15. do 31. května a od 1. října do 31. října 529.00 dol.

Od 1. června do 30. září 599.00 dol. plus daň.

Cesta musí být rezervována a zaplácena do 28. února 1990.

Do Vídně, okružní letenky:

Do 28. února 499.00 dol., od 1. do 31. března 529.00 dol., od 1. do 30.

dubna 569.00 dol.

Pronajmutí aut ve Frankfurtu a ve Vídni za velmi výhodné ceny.

Zavolejte a nebo napište o podrobné informaci

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Cermak Rd., Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby
veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.

2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

Další profily členů nové čsl. federální vlády

(Převzato z čsl. tisku)

Ing. František Pinc je ministrem paliv a energetiky. Narodil se 23. května 1944 v Praze. Vystudoval České vysoké učení technické v Praze, fakulty strojního inženýrství, pak nastoupil do ČKD Kompresory. V roce 1971 nastoupil do elektrárny Tušimice I. Postupně prošel všechna zaměstnání v provozu a stal se i vedoucím dvojbloku a směnovým inženýrem. V roce 1977 byl jmenován ředitelem závodu a od roku 1983 je ředitelem podniku Elektrárny SSM Tušimice. Je členem komunistické strany od roku 1975.

Ministrem zahraničního obchodu je ing. Andrej Barčák, který se narodil 28. října 1946 v Rumunsku, je ale slovenské národnosti. Po studiu na VŠT v Košicích a ČVUT v Praze nastoupil do zaměstnání jako technik v ústavu pro výzkum motorových vozidel. Od roku 1973 pracoval v PZO Motokov v různých funkcích. Dlouhodobě také působil ve Velké Británii. Byl také v New Yorku. Od roku 1987 je generálním ředitelem Motokovu. Je rovněž členem komunistické strany a to od roku 1976 a vykonával v ní řadu funkcí.

Petr Müller je ministrem práce a sociálních věcí. Narodil se 27. června 1941 v Praze. Vyučil se strojním kovářem a v letech 1955 až 1958 pracoval v závodě Tatra Smíchov. Po projití základní vojenské služby nastoupil v roce 1962 v ČKD Praha ve Vysočanech. V roce 1967 až 1968 studoval při zaměstnání a dosáhl středoškolského vzdělání s maturitou. V roce 1969 byl přijat na Vysokou školu ekonomickou, kde studoval obor zahraničního obchodu, ale v roce 1970 byl s nástupem normalizace donucen ze studia odejít. Před svým jmenováním ministrem pracoval jako přední kovář v ČKD Praha. Byl zástupcem stávkového výboru ČKD Praha v Občanském fóru a je členem akční skupiny koordinačního centra Občanského fóra. Je bez politické příslušnosti.

Ing. Robert Martinko je ministrem vlády. Narodil se 2. dubna 1936 ve Spišském Štiavniku. Po ukončení jedenáctiletky studoval na elektrotechnické fakultě Slovenské vysoké školy technické a to obor sdělovací techniky. Po absolvování v roce 1960 nastoupil v Bratislavě do Montážního podniku spojů, kde postupně pracoval jako mistr, stavbyvedoucí a vedoucí projekčního oddělení. V roce 1971 přešel do ústředního ředitelství spojů v Bratislavě, kde působil jako vedoucí oddělení rozvoje jednotné telekomunikační sítě. Je bez politické příslušnosti.

Ministr vlády a po Novém roce jmenovaný ministr vnitra JUDr. Richard Sacher se narodil 1. září 1942 v Úpici. V roce 1956 nastoupil do textilní továrny jako dělník, později pracoval v dolech, byl i

Koncert ve...

V čtvrtek večer 14. XII. m. r. dospěla sametová revoluce k jednomu ze svých nejslavnějších vrcholů. Česká filharmonie pořádala koncert ve prospěch Občanského fóra. Konal se v Obecním domě a když se Václav Havel dostavil do čestné lože v doprovodu svých ministrů a hostů ze zahraničí ovace nebraly konce. Koncert krátce zahájili noví ředitelé Čsl. rozhlasu a televize, tedy oněch institucí, které Česká filharmonie a její dirigent Neumann v minulosti ještě zcela nedávně bojkotovali. A přispěli - jak to formuloval Václav Havel, když dozněly poslední tóny Beethovenovy Deváté a Ody na radost značnou měrou k tomu, že teď mohou hrát v rozhlase a televizi ve zcela jiných podmínkách. Václav Havel představil pak i jednotlivé ministry nové vlády - ty, které navrhlo a podporovalo Občanské fórum. Přítomní reagovali na každé jednotlivé jméno od Valtera Komárka, Jána Čarnogurského, přes J. Dienstbiera, Petra Müllera, Václava Klause a ministra kultury české vlády Milana Lukeše a dalších dlouhotrvajícím potleskem. Ten, bylo-li to vůbec možné, ještě zesílil, když Václav Havel představil Tomáše Bat'u, knížete Schwarzenberka a prof. Šika. V Obecním domě slavili občané Prahy ve čtvrtek večer své osvobození.

Chtěla bych ještě dodat, že na Tomáše Bat'u se očividně celá Praha velice těšila a přijala ho s typicky pražským humorem. Ve čtvrtek v poledne, když jsem jela z ruzyňského letiště, lemovaly silnici, kterou Tomáš Bat'a projížděl jenom necelou hodinu předtím plakáty, na kterých stálo: Bat'o, pomoz!

V podvečer se účastníci manifestace na Václavském náměstí, která se tam konala, aby byla podpořena kandidatura Václava Havla na prezidentský úřad, dočkali Tomáše Bati živého. Pozdravil je a řekl, jak je rád, že může promluvit k zástupu demokratických občanů, které s pohnutím sledoval doposud pouze v Kanadě na televizní obrazovce. A lidé skandovali: Vítej doma!

Vládca módy v Európe Petr Bertelson

12 Denní Hlasatel
18. ledna 1990

Kto sa chce v Londýne moderne obliekat', nemôže prejsť bez povšimnutie obchody Petra Bertelona. Tento, dnes už 58ročný módný tvorca, bývalý obchodník a zamestnanec naftárskeho koncernu, sa pomerne v krátkom čase vypracoval na módného cára Veľkej Británie.

"Predávam šaty ako zemiaky", hovorí Peter Bertelson. Jeho rukami prešli šaty najznámejších firm ako Valentino, Krizia, Ungaro a mnohé ďalšie. Nebol to iba nový duch predaja, ktorý priniesol, ale aj nové kompozičné poňatie šiat. Dnes už nepredáva šaty iných módných tvorcov, ale svoje vlastné kreácie. Na Bond a Sloan Street v Londýne si otvoril obchody, ktoré navštevujú zákazníci predovšetkým ženského pohlavia, skutočne z celého sveta. Časť zisku z predaja vkladá do nových krajčírskych a návrhárskych dielní. Mladí tvorcovia majú k nemu dvere otvorené. Medzi tých najnadanejších - ako tvrdí Peter Bertelson - patrí

mladý návrhár Galliano.

"Dnes", pokračuje vládcu módy, "majú mladí krajčíri až fantastické vzdelanie. Ale na to, aby perfektne ušili volán, či vytvorili zámyky, sa musia ešte učiť."

Keď sa po prvý raz objavila kolekcia oblečenia od Petra Bertelona, vyvolala značný rozruch. Mnohí hovorili, že je vhodná pre ľudí, prespávajúcich pod mostami Temže. Koža, tesne nohavice, do pásu bundičky, čižmy a často kov a reťaze.

"To je tá práva móda, ktorú si žiadajú tzv. yuppies a sloane-youngster", dodáva Peter Bertelson. Avšak v jeho obchodoch si môžu zákazníci kúpiť aj šperk v štýle Audrey Hepburn, ktorý nosila v známom filme Raňajky u Tiffanyho alebo šperk a la Shakespeare, nazvaný 'Ako sa vám pači'. Peter Bertelson prezrádza aj recept svojho úspechu: "Človek musí doslova zavetrit', čo sa bude nosiť v budúcnosti."

Der Spiegel

Něco pro naše dietáře:

Peter Dowdeswell snědl 62 placek (každá 6 palců v průměru, pomazané máslem a syropem) za 6 minut a 58.5 vteřiny. Stalo se 9. února 1977 v Northamptonu (V. B.).

Guinness '88

řidičem. V roce 1968 vstoupil do Čs. strany lidové, kde od roku 1969 byl tajemníkem okresního výboru ČSL v Trutnově a později se stal vedoucím tajemníkem krajského výboru strany Severočeského kraje. Po šest let také mimo jinou funkci zastával místo vedoucího Ústřední politické školy Čsl. strany lidové. Při zaměstnání vystudoval střední ekonomickou školu a právnickou fakultu Karlovy univerzity a dosáhl doktorátu práv. V roce 1988 byl propuštěn jako stranický funkcionář ze služeb strany pro svoji kritiku stagnace strany. Dr. Sacher je věřícím občanem a aktivním katolíkem a ideovým tvůrcem obrodného proudu v Československu. Byl nakonec zvolen po listopadových událostech ústředním tajemníkem lidové strany.

Přejeme všem štěstí a dobré zdraví v novém roce 1990

Očekáváme velkou zásilku keramiky z Československa, která je už na cestě.

Máme z Československa a jiných zemí největší výběr KŘIŠTÁLOVÉHO SKLA. Pravé české GRANÁTY a jablonecká BIZUTERIE.

Dámské ručně vyšívané BLUZY, vyšívané OBRAZY Prahy nebo Bratislavy - ZÁSTERY a PENTLE ke krojům. KAPESNÍKY, vlněné ŠATKY a PANENKY v krojích.

CUKROVINKY, BONBONIERY čokoládové KAFÍČKO s rumovou příchutí.

Do KUCHYNE mák, kmín, trhané krupky, sušené hřebky a kuchyňské koření. Mlýnky na maso a nástavce na děláni cukroví. Mlýnek na housku, kráječ knedlíků, strojek na děláni halušek, kuchyňské váhy, formičky na cukroví a bábovky.

Rekordy, kazety, zábavné knihy, slovníky, učebnice a obrázkové knihy pro děti.

BLAHOPRANI v různých řečích - anglické, české, slovenské, polské, německé a italské.

TUZEX - potravinové balíčky bez cizí nebo peněžní poukázky do Československa - vyřizujeme rychle a spolehlivě.
Různé katalogy k dostání zdarma na požádání.

F. Pancner, Inc.

6514 W. Čermák Road - Berwyn, IL 60402

Obchodní hodiny:

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 6.00 večer;
v sobotu od 9.00 ráno do 6.00 hod. večer; zavřeno v neděli.

Tel.: (708) 484-3459